

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

EVLİ ÇİFTLERDE EVLİLİK UYUMU VE PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ İLİŞKİSİ

Gamze YÜCEL

YÜKSEK LİSANS TEZİ

LEFKOŞA
2019

EVLI ÇİFTLERDE EVLİLİK UYUMU VE PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ İLİŞKİSİ

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

Gamze YÜCEL

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ DANIŞMANI
Yar. Doç. Dr. Ezgi ULU

LEFKOŞA
2019

KABUL VE ONAY

Gamze YÜCEL tarafından hazırlanan “Evli Çiftlerin Evlilik Uyumlarının Psikolojik İyi Oluş Üzerine Etkisi” başlıklı bu çalışma, 12/06/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Yeterlik Tezi olarak kabul edilmiştir.

JÜRİ ÜYELERİ

Yar. Doç. Dr. Ezgi ULU (Danışman)
Yakın Doğu Üniversitesi
Fen Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü

Doç. Dr. Ece Emre MÜEZZİN (Başkan)
Kıbrıs Sosyal Bilimler Üniversitesi
İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Psikoloji Bölümü

Yar. Doç Dr. Meryem KARAAZİZ
Yakın Doğu Üniversitesi
Fen Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü

Prof. Dr. Mustafa SAĞSAN
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin, tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt ederim. Tezimin kağıt ve elektronik kopyalarının Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Tezimin tamamı heryerden erişime açılabilir.

Tezim sadece Yakın Doğu Üniversitesinde erişime açılabilir.

Tezimin iki (2) yıl süre ile erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde tezimin tamamı erişime açılabilir.

Tarih 12.06.2019

İmza

Gamze YÜCEL

TEŞEKKÜR

Tez sürecinin başından sonuna kadar bilgisiyle ve mütevaziliği ile bana yol gösteren ve kendisine ihtiyaç duyduğum her an bilgi ve deneyimlerini tüm içtenliğiyle benimle paylaşan ve benim için en önemlisi her daim pozitif motivasyonu ile yardımlarını esirgemeyen sevgili danışman hocam Yar. Doç.Dr. Ezgi ULU'ya çok teşekkür ederim.

Eğitim hayatım boyunca bana en büyük desteği veren, maddi ve manevi her türlü desteklerini esirgemeyen, her zaman yanımda olan ve bütün hayatım boyunca her kararımda arkamda duran aileme ve özellikle tez çalışmamda en büyük destekçilerimden birisi olan kardeşim Gözde YÜCEL'e tüm kalbimle teşekkür ederim.

Klinik psikoloji yüksek lisansımın başından, tezimi tamamladığım son anıma kadar en büyük motivasyon kaynağım olan arkadaşım Psikolog Gözde GENÇ'e sonsuz teşekkür ederim.

Son olarak da araştırmamın veri toplama aşamasında sabırla bana yardımcı olan tüm arkadaşlarıma ve zaman ayırarak uzun ölçükleri doldurmayı kabul eden araştırmaya gönüllü olarak katılan 310 kişiye katkılarından dolayı teşekkür ederim.

Gamze YÜCEL, 2019

ÖZ

EVLİ ÇİFTLERDE EVLİLİK UYUMU VE PSİKOLOJİK İYİ OLUŞ İLİŞKİSİ

Bu çalışmada evli çiftlerde evlilik uyumunun psikolojik iyi oluş üzerinde bir etkisi olup olmadığı araştırılmıştır. Bu amaç doğrultusunda katılımcılara Evlilik Uyum Ölçeği, Psikolojik İyi Oluş Ölçeği ve araştırmacı tarafından hazırlanan Demografik Form uygulanmıştır. Araştırmaya Çanakkale ilinde ikamet eden 310 evli birey katılmıştır.

Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre evlilik uyumu ve psikolojik iyi oluş arasında pozitif bir ilişki olduğu; uyumlu evliliğe sahip kişilerin uyumsuz evliliği olan kişilere göre psikolojik iyi oluşlarının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Psikolojik iyi oluş ve demografik değişkenlerin ilişkisine bakıldığında psikolojik iyi oluşun evlilik şekli, gelir durumu ve eğitim seviyesine göre anlamlı bir şekilde değişiklik gösterdiği; cinsiyet, psikolojik hastalık öyküsü, her iki eşin çalışması, çocuk sahibi olma, kronik bir rahatsızlığa sahip olma ve ailede kronik hastalığa sahip olan bir üyenin olmasına göre değişiklik göstermediği görülmüştür. Evlilik uyumu ve demografik değişkenlerin ilişkisine bakıldığında ise evlilik uyumunun çocuk sahibi olmak ve evlilik şekline göre değişiklik gösterdiği; cinsiyet, gelir durumu, eğitim durumu, her iki eşin çalışma durumu, psikolojik hastalık öyküsü, kronik bir rahatsızlığa sahip olma ve ailede kronik hastalığa sahip olan bir üyenin olmasına göre değişiklik göstermediği sonucu elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Evlilik, Aile, Evlilik Uyumunu, Psikolojik İyi Oluş

ABSTRACT

THE RELATIONSHIP BETWEEN MARITAL ADJUSTMENT AND PSYCHOLOGICAL WELL BEING ON MARRIED COUPLE

In this study, the marital adaptation of married couples has been investigated whether it has an effect on psychological well-being or not. For this purpose, the Marriage Compliance Scale, Psychological Well-being Scale and the Demographic Form which was prepared by the researcher were applied to the participants. 310 married individuals residing in Çanakkale participated to the study.

There is a positive relationship between marital adaptation and psychological well-being and it was found that people with well-matched marriage had higher psychological well-being than those with mismatched marriages according to the results obtained from the study. The correlation analysis between psychological well-being and demographic variables indicated that psychological well-being significantly has been affected by types of marriage, income status and educational status. On the other hand, there is no correlation founded between psychological well-being and gender, psychological disorder history, dual-income family, having a child, having a chronic illness or having a family member with chronic illness.

When the correlation between marital adaptation and demographic variables are examined, it is seen that marital adaptation varies according to having children and the type of marriage; gender, income, educational status, working status of both spouses, history of psychological illness, having a chronic illness and having a family member with chronic illness..

Keywords: Marriage, Family, Marital Adaptation, Psychological Well-Being

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	
BİLDİRİM	
TEŞEKKÜR	iii
ÖZ.....	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar DİZİNİ.....	ix
KISALTMALAR	xi
1.BÖLÜM.....	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	3
1.3. Araştırmanın Önemi.....	4
1.5. Sınırlılıklar.....	5
1.6. Tanımlar	5
2. BÖLÜM.....	6
KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	6
2.1. Aile Kavramı	6
2.1.1. Aile Yaşam Döngüsü	7
2.1.2. Sağlıklı Aile.....	9
2.1.3. Sağlıksız Aile	10
2.2.Evlilik	11
2.2.1. Evlilik Türleri	12
2.3.Evlilik Uyumu	14
2.3.1.Evlilik Uyumunu Etkileyen Faktörler	16
2.4. Psikolojik İyi Oluş	18

2.4.1. Kuramlara Göre Psikolojik İyi Oluş Tanımları	19
2.4.2. Psikolojik İyi Oluşun Alt Boyutları.....	21
2.4.2.1. Özerklik.....	21
2.4.2.2. Çevresel Hâkimiyet	22
2.4.2.3. Bireysel Gelişim	22
2.4.2.4. Diğerleriyle Olumlu İlişkiler.....	22
2.4.2.5. Yaşam Amaçları	23
2.4.2.6. Öz Kabul	23
2.5. Evlilik ve Psikolojik İyi Oluş İlişkisi	24
3.BÖLÜM.....	28
YÖNTEM	28
3.1. Araştırmanın Modeli	28
3.2. Evren ve Örneklem	28
3.3. Veri Toplama Araçları	30
3.3.1. Demografik Bilgi Form.....	31
3.3.2. Evlilik Uyumu Ölçeği	31
3.3.3. Psikolojik İyi Oluş Ölçeği	32
3.4. Verilerin Toplanması.....	32
3.5. Verilerin Analizi	33
4. BÖLÜM.....	34
BULGULAR.....	34
4.1. Psikolojik İyi Oluşun Demografik Değişkenler İle İlişkisi	34
4.2. Evlilik Uyumunun Demografik Değişkenler İle İlişkisi	41
4.3. Evlilik Uyumu ve Psikolojik İyi Oluş Arasındaki İlişki.....	46
4.3.1 Psikolojik İyi Oluş ile Uyumlu ve Uyumsuz Evliliğe Sahip Olma Arasındaki İlişkisi.....	46
4.3.2. Psikolojik İyi Oluşun Alt Boyutları ile Uyumlu ve Uyumsuz Evliliğe Sahip Olma Arasındaki İlişki	46

4.3.3. Psikolojik İyi Oluşun Alt Boyutları ve Evlilik Uyumu Arasındaki İlişkisi.....	49
6.BÖLÜM.....	59
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	59
6.1.SONUÇ.....	59
6.2.ÖNERİLER.....	61
KAYNAKÇA	62
EKLER.....	78
EK 1: Aydınlatılmış Onam Formu	78
EK 2: Demografik Bilgi Formu	79
EK 3: Evlilik Uyumu Ölçeği (örnek 3 madde).....	80
EK 4: Psikolojik İyi oluş Ölçeği (örnek 3 madde)	81
EK 5: Ölçek İzinler.....	78
ÖZGEÇMİŞ.....	80
İNTİHAL RAPORU	81
ETİK KURUL RAPORU.....	82

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1. Demografik Değişkenlerin Betimleyici İstatistikleri.....	29
Tablo 2. Psikolojik İyi Oluşun Cinsiyete Göre T- Testi Sonuçları.....	34
Tablo 3. Psikolojik İyi Oluşun Her İki Eşin Çalışma Durumuna Göre T- Testi Sonuçları.....	35
Tablo 4. Psikolojik İyi Oluşun Çocuk Sahibi Olma Durumuna Göre T- Testi Sonuçları.....	35
Tablo 5. Psikolojik İyi Oluşun Psikolojik Hastalık Öyküsü Olma Durumuna Göre T- Testi Sonuçları.....	36
Tablo 6. Psikolojik İyi Oluşun Kronik Hastalığı Olma Durumuna Göre T- Testi Sonuçları.....	36
Tablo 7. Psikolojik İyi Oluşun Ailede Kronik Hastalığı Olan Bir Üye Olma Durumuna Göre T- Testi Sonuçları.....	37
Tablo 8. Eğitim Seviyesine Göre Psikolojik İyi Oluş Puanlarının Anova Sonuçları.....	37
Tablo 9. Eğitim Seviyesine Göre Psikolojik İyi Oluş Puanlarının Betimsel İstatistiği.....	37
Tablo 10. Gelir Seviyesine Göre Psikolojik İyi Oluş Puanlarının Anova Sonuçları.....	38
Tablo 11. Gelir Seviyesine Göre Psikolojik İyi Oluş Puanlarının Betimsel İstatistiği.....	38
Tablo 12. Evlilik Şekline Göre Psikolojik İyi Oluş Puanlarının Anova Sonuçları.....	39
Tablo 13. Evlenme Şekline Göre Psikolojik İyi Oluş Puanlarının Betimsel İstatistiği.....	39
Tablo 14. Psikolojik İyi Oluşun Yaşa Göre Anova Sonuçları.....	40
Tablo 15. Psikolojik İyi Oluşun Evlilik Süresine Göre Anova Sonuçları.....	40
Tablo 16. Evlilik Uyumunun Cinsiyete Göre T- Testi Sonuçları.....	41

Tablo 17. Evlilik Uyumunun Her İki Eşin Çalışma Durumuna Göre T- Testi Sonuçları.....	41
Tablo 18. Evlilik Uyumu Puanlarının Çocuk Sahibi Olup Olmamaya Göre T- testi Sonuçları.....	42
Tablo 19. Evlilik Uyumunun Psikolojik Hastalık Öyküsü Olma Durumuna Göre T- Testi Sonuçları.....	42
Tablo 20. Evlilik Uyumunun Kronik Hastalığı Olma Durumuna Göre T- Testi Sonuçları.....	43
Tablo 21. Evlilik Uyumunun Ailede Kronik Hastalığı Olan Bir Üye Olma Durumuna Göre T- Testi Sonuçları.....	43
Tablo 22. Evlilik Uyumunun Eğitim Seviyesine Göre Anova Sonuçları.....	44
Tablo 23. Evlilik Uyumunun Gelir Durumuna Göre Anova Sonuçları.....	44
Tablo 24. Evlilik Şekline Göre Evlilik Uyumu Puanlarının Anova Sonuçları..	45
Tablo 25. Evlenme Şekline Göre Evlilik Uyumu Puanlarının Betimsel İstatistiği.....	45
Tablo 26. Psikolojik İyi Oluş Puanlarının Uyumlu ve Uyumsuz Evliliğe Sahip Olmaya Göre T-testi Sonuçları.....	46
Tablo 27. Psikolojik İyi Oluşun Alt Boyutlarının Uyumlu ve Uyumsuz Evliliğe Sahip Olmaya Göre T-Testi Sonuçları.....	47
Tablo 28. Evlilik Uyumu ve Psikolojik İyi Oluşun Alt Boyutları Arasındaki İlişkisi.....	49
Tablo 29. Evlilik Uyumunu Psikolojik İyi Oluş Alt Boyutlarının Yordamasına İlişkin Regresyon Sonuçları.....	50
Tablo 30. Evlilik Uyumu ile Psikolojik İyi Oluş Arasındaki İlişki.....	51
Tablo 31. Evlilik Uyumunun Psikolojik İyi Oluşu Yordamasına İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları.....	51

KISALTMALAR

EUÖ : Evlilik Uyum Ölçeği

PIOÖ : Psikolojik İyi oluş Ölçeği

TUİK : Türkiye İstatistik Kurumu

TDK : Türk Dil Kurumu

1.BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Aile ve evlilik kavramları insanların içinde bulunduğu önemli sistemlerin başında gelmektedir. Evlilik kurumu insan yaşamını birçok yönüyle etkilemektedir. Zaman zaman karşı çıkılıp zaman zaman desteklenmesine karşılık evlilik, yaklaşı kolarak M.Ö. 2000 yılından günümüze kadar bazıdağişiklikler göstermesine rağmen, temel özelliklerini koruyarak süregelen ve vazgeçilmeyen bir kültür olgusudur (Yıldırım, 1993). Fışiloğlu'nun (1992) söylediği gibi hiç evlenmemiş ve boşanmış kişiler tarafından evliliğin hala istenen bir ilişki tarzı olması ve uygun koşullar olduğunda evlilik birlikteliğinin gerçekleştirilmesi evliliğe verilen önemi göstermektedir.

Evlilik kurumu açıklanırken üç temel motivasyondan yararlanılmaktadır. Biyolojik motivasyon, uzun yıllar beraber yaşayarak beraberliğini ve kendini koruma, neslinin devamlılığını sağlama, üreme arzusu olarak karşımıza çıkar. İnsanoğlu evlilik yoluyla kendi neslinin devamını garanti altına almaya çalışmaktadır. Psikolojik motivasyon, karşı cins tarafından sevilme, beğenilme, kendini değerli hissetme duygularını yaşama ve sürekli birliktelikten duyulan güven ve hazdır. Sosyal motivasyon isetoplumsal beklentilere, kanunlara uyarak yaşama ve bunun sonucunda kazanılan saygınlık hazzı ve güvendir (Boran, 2003).

Günümüze kadar bakıldığında psikoloji biliminde yapılan çalışmaların, çoğunlukla insanların psikolojik iyi olma kriterlerini belirlemek için psikopatolojik ölçütlere başvurulmuştur. Bu da yapılan araştırmaların

psikopatolojiye ve kişisel sorunlara yönelmesine neden olmuştur. (Diener ve Seligman, 2002; Seligman ve Chikzentmihalyi, 2000). Pozitif psikoloji ile birlikte iyi oluş çalışmalarını yön psikopatolojiden uzaklaşarak yön değiştirmiştir.

Psikolojik iyi oluş çalışmalarını kapsayan iki araştırma alanı bulunmaktadır. Bunlardan ilki daha eskiye dayanan öznel iyi oluş kavramıdır. Öznel iyi olma ve mutluluk kavramlarını ele alan ilk araştırmacılardan birisi Diener (1984)'dir. Diener, Lucas ve Oishi, (2002) öznel iyi oluşu düşük düzeyde olumsuz duygulara sahip olup yüksek düzeyde yaşam doyumuna sahip olmayı içeren, güzel duygular yaşamayı kapsayan bir kavram olarak tanımlamışlardır. Öznel iyi oluş acı veren şeylerden uzaklaşma, haz elde etme ve mutluluk üzerine odaklanmıştır (Ryan ve Deci,2001). Kavramsal olarak mutluluk diye tanımladığımız öznel iyi oluş kişinin yaşamıyla ilgili kişisel değerlendirmesidir. Bu değerlendirme hem duygusal hem bilişsel bir değerlendirmeyi kapsar. (Diener,1996). Diener'e göre öznel iyi oluş kavramı kişilerin yaşam deneyimlerinden elde ettikleri bir birikimle kendi bakış açılarından oluşan bir takım standartlara göre kendi yaşamını ve hayattan beklentilerini kıyaslamayı içerir. Bu yüzden standartlar kişiye özgüdür ve başkaları tarafından belirlenen kriterle o kişiyi öznel iyi oluş seviyesini belirlemek mümkün değildir.

İyi oluşa karşılık gelen ikinci kavram Carol Ryff (1989a) ve arkadaşları tarafından geliştirilen psikolojik iyi oluş kavramıdır. Psikolojik iyi oluş kişinin potansiyelinin farkında olup sınırları çerçevesinde kendini gerçekleştirebilme potansiyeli olarak tanımlanmaktadır (Ryan ve Deci, 2001). Ryff olumlu ve olumsuz duyguların ayrı ayrı tanımlandığına ancak psikolojik işlevselliğin tanımıyla ilgilenilmediğine vurgu yapmıştır. Psikolojik iyi olmanın sadece olumlu duyguların olumsuz duygulardan ön planda olmasıyla sağlanamayacağı bunun bilimsel gerçeklikten yoksun olduğunu savunmuştur.

Literatüre bakıldığında psikolojik iyi oluş kavramının yerine eş anlamlı olarak kullanılan pek çok kavram olması bu alandaki derinleşmeyi olumsuz etkilemektedir. Bunların başındayşam doyumu (Wood ve ark., 1969), mutluluk (Bradburn, 1969), yaşam kalitesi, psikolojik veya duygusal sağlık ve öznel iyi olma (Kozma, Stones ve McNeil, 1991) gibi kavramlar gelmektedir. Ancak bu kavramlar psikolojik iyi oluş ile ilişkili olmalarına rağmen özdeş

değildir (Stull, 1987). Psikolojik iyi olma kişilerin yaşam amaçlarının olması ve bunun farkında olarak kendini gerçekleştirilmeye çalışması, diğerleriyle olumlu ilişkiler kurması ve sürdürmesiyle ilişkilidir (Ryff ve Keyes, 1995). Bunun yanında kişinin kendisinin sınırlarının farkında olması, kendisini olduğu gibi kabul edip yetenekleri ve becerileri doğrultusunda girişimci olması, çevresini kendi ihtiyaçlarına göre düzenleyebilmesi, diğerlerinden bağımsız olarak karar alıp bu doğrultuda hareket edebilmeyi içermektedir (Keyes ve ark., 2002).

Evlilik, insanların hayatını ve iyi oluşlarını etkileyen en önemli yaşam olaylarından biri olarak kabul edilmektedir. Evli kişilerin evli olmayan kişilere göre daha iyi fiziksel ve ruhsal sağlığa, daha uzun bir yaşama, daha yüksek ekonomik gelire, daha iyi bir cinsel hayata sahip oldukları ileri sürülmektedir (Noller, 2002; Stack, Eshleman, 1998; Whitson ve El-Sheikh, 2003).

Psikolojik iyi oluşun ilişki içerisinde olduğu pek çok değişken vardır. Bu değişkenlerden biri de evlilik ilişkisidir. Evlilik kavramının psikolojik sağlık ve iyi oluş üzerinde olumlu bir etkisi olduğu bilinmektedir. Yapılan çalışmalara bakıldığında psikolojik iyi oluş ve evlilik arasında güçlü bir ilişki olduğu gözle çarpılmaktadır (Glenn, 1975; Gove ve ar., 1983; Kim ve McKenry, 2002). Hawkins'e göre mutsuz bir evliliği devam ettirmek genel iyi oluş, yaşam doyumu, sağlık ve benlik saygısını olumsuz yönde etkilemektedir.

Kiecolt-Glaser ve Newton (2001), mutlu evliliklerin hem fiziksel hem deruhsal sağlıkla ilişkili olduğunu öne sürmüşlerdir. TÜİK 2013 verilerine göre Türkiye'de evli kişilerin evli olmayan kişilere göre daha mutlu oldukları tespit edilmiştir. Evli kişilerin %61.3'ü, evli olmayan kişilerin %53.6'sının mutlu olduğu saptanmıştır (TÜİK, 2013).

1.2. Araştırmanın Amacı

Son yıllarda yaygınlaşan pozitif psikoloji akımı psikoloji biliminin patolojilerden daha çok sağlık modeline odaklanılması gerektiğini savunmuş ve psikolojik iyi oluş öncülleri incelenmeye başlanmıştır. (Austin ve ark., 2005). Aile kavramı hemen hemen bütün kültürlerde toplumun temel yapı taşı olup büyük bir öneme sahip olmuştur. Bu araştırma kişilerin eşleriyle

aralarındaki ilişkinin psikolojik iyi oluşları üzerinde önemli bir etkisi olacağı düşüncesinden yola çıkılmıştır. Evlilik ilişkisinin kişilerin iyi oluşlarını olumlu yönde etkileyebileceği gibi evlilik problemlerinin ve düşük evlilik uyumunun da psikolojik iyi oluşu olumsuz yönde etkileyeceği düşünülmektedir. (Yeşiltepe ve Çelik, 2014). Bu doğrultuda bu araştırma ile şu sorulara yanıt aranmaktadır:

1. Psikolojik iyi oluş demografik bilgilere (cinsiyet, evlilik süresi, yaş, eğitim düzeyi, her iki eşin çalışma durumu, sosyoekonomik düzey, çocuk sahibi olma, psikolojik hastalık öyküsü, kronik hastalığa sahip olma, ailede kronik hastalık durumu) göre farklılık gösterir mi?
2. Evlilik uyumu demografik bilgilere (cinsiyet, evlilik süresi, yaş, eğitim düzeyi, her iki eşin çalışma durumu, sosyoekonomik düzey, çocuk sahibi olma, psikolojik hastalık öyküsü, kronik hastalığa sahip olma, ailede kronik hastalık durumu) göre farklılık gösterir mi?
3. Psikolojik iyi oluş uyumlu ve uyumsuz evlilik uyumuna göre farklılık gösterir mi?
4. Uyumlu ve uyumsuz evliliğe sahip olmak psikolojik iyi oluşun alt boyutlarına (otonomi, gelişime açıklık, diğerleriyle olumlu ilişkiler, yaşam amacı, çevre hakimiyeti ve kendini kabul) göre farklılık gösterir mi?
5. Psikolojik iyi oluş ölçeğinin alt boyutları (otonomi, gelişime açıklık, diğerleri ile olumlu ilişkiler, çevre hakimiyeti, yaşam amacı ve kendini kabul) ile evlilik uyumu arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
6. Evlilik uyumu ve psikolojik iyi oluş arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Evlilik kurumu çok eski toplumlardan beri var olan, içinde bulunduğu topluluğun inanç, değer ve kültürüne göre şekil alan bir sistemdir. İnsan hayatında bu kadar önemli yer eden evlilik kavramı hakkında yapılmış pek çok araştırma bulunmaktadır. Yapılan araştırmalar evliliğin devamlılığı ve evliliğin kalitesi konularına odaklanmıştır.

Bu araştırmada da kişilerin evlilik uyumlarının psikolojik iyi oluşları ile ilişkisine bakılmış insan hayatında binlerce yıl öncesinde de var olduğu bilinen evlilik kavramı ile günümüzde pozitif psikolojinin dikkat çeken

kavramlarından birisi olan psikolojik iyi oluş arasında ilişki olduğuna dair önemli sonuçlar elde edilmiştir. Bu sonucun, psikoloji biliminde yakın tarihte çalışılmaya başlanmış olan psikolojik iyi oluş kavramı ile ilgili ileride yapılacak pek çok çalışmaya katkı sağlayabileceği düşünülmektedir. Ayrıca psikolojik iyi oluş kavramının diğerleriyle olumlu ilişkiler, çevresel hakimiyet, yaşam amacı ve kendini kabul alt boyutları ile evlilik uyumu arasında anlamlı ilişkinin olması evlilik kavramının insan hayatında ne kadar önemli bir yer ettiğini bize göstermektedir. Ayrıca elde edilen sonuçların psikolojik iyi oluş kavramına ilişkin literatürde önemli katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.5. Sınırlılıklar

Araştırmanın katılımcıları Çanakkale ilinde yaşayan evli bireylerden oluşmaktadır. Bu da araştırmanın sonuçlarının sadece benzer kültürel yapıdaki insanlara genellenebilmesine neden olacaktır.

1.6. Tanımlar

Evlilik: Kadın ve erkeğin yasalar önünde bazı haklar ve yükümlülükler getiren onlara yeni bir statü veren bir sözleşmedir (Yazıcıoğlu, 2004).

Evlilik Uyumu: Evlilik gerçekleştikten sonra eşlerin zorunlu davranışları ile gönüllü eylemlerinin denk olması durumudur (Temeloğlu, 2014).

Psikolojik İyi Oluş: Psikolojik iyio oluş kişisel amaçları ve kişisel gelişimi devam ettirebilme diğerleriyle anlamlı ilişkiler kurabilme becerilerinin bir bütünüdür (Ryff, 1995).

2. BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Aile Kavramı

Evlilik bilikliliği ile ortaya çıkan aile kavramının yaklaşık 2000 yıllık geçmişi olduğu bilinmektedir. Aile kurumu toplumsal düzenin sağlanması, yeni neslin bakımı ve eğitiminin üstlenilmesi, gelenek ve göreneklerin sürekliliğinin sağlanması kültürel miras aktarımının gerçekleştirilmesi işlevleriyle ön plana çıkmış ayrıca dini kurumlar ve devlet tarafından da desteklenmiş bir yapıdır (Özgüven, 2000).

Tüm insan davranışlarının ister bilinçli ister bilinçsiz olsun insanın ihtiyaç yapısının neden olduğu ileri sürülür. İhtiyaçlar genel olarak fizyolojik ve psikolojik ihtiyaçlar olarak ikiye ayrılır. Hayatımızın ilk yıllarında fizyolojik ihtiyaçlar ön planda iken ileriki yıllarda psikolojik ihtiyaçlar ön plana çıkarak davranışlarımız üzerinde etkili olur. İnsan sağlığı için bu ihtiyaçların doyuma ulaşması gerekmektedir. Hem fiziksel hem de psikolojik ihtiyaçlarımızın doyuma ulaştığı en doğal ortam ise ailemizdir. Aile toplumun en küçük yapıtaşdır ve kişiler için vazgeçilmez bir önemi vardır. Kişilerin hayattan doyum sağlamasında önemli bir rol oynayan aile kavramı, bireylerin fonksiyonlarını etkili bir şekilde yerine getirmesi ve yaşadığı topluma uygun bir birey olarak yetişmesi için de aile etkin rol oynar(Gülerce, 1996). Ayrıca ailede neslin devamlılığı için dünyaya getirilen çocuklar vasıtasıyla toplumun din, gelenek, görenek, kültür, miras ve değerler sisteminin aktarılmasını sağlamaktadır (Aktaş, 1998, akt: Akar, 2005).

Aileyi davranış kalıplarından oluşmuş bir sosyal sistem olarak tanımlayabiliriz. Kişiler aile içerisinde geliştirdikleri davranış kalıplarını devam

ettirerek kişiliklerini şekillendirirler. Aile kavramı kültürden kültüre farklılık göstermektedir. Ailenin kültürel olarak farklılık göstermesine karşın tüm toplumlarda benzerlik gösteren üremek, ekonomik gereksinimleri karşılamak, statü sağlamak, boş zaman etkinliklerini gerçekleştirmek, aile üyelerinin birbirlerini korumaları, karşılıklı sevgi ortamı yaratmak ve cinsel doyum sağlamak gibi benzer işlevleri vardır (Özgüven, 2001).

2.1.1. Aile Yaşam Döngüsü

Aile statik bir kurum değil sürekli değişim içerisinde olan bir kurumdur. Her ailenin kendine ait sınırları, iletişim kalıpları vardır. Aile hayatını belirlenmiş kalıplara oturtmak zordur ancak genel olarak her ailede yaşanan aşamalar bize aileyi anlamakta bir harita sunmaktadır. Aile yaşam döngüsü kavramı genellikle ailenin zaman geçtikçe yaşadığı değişimi tanımlamak için kullanılır. Aile yaşam döngüsü modeli bireyin yaşamının bütün boyutlarını içerir (Gladding, 1998).

McGoldrick ve Carter (1982) aile yaşam döngüsünü altı sınıfta ele almıştır.

Bekar Genç Yetişkin: Hem bireysel hem de aile kuramcılarının önemle üzerinde durduğu bir dönemdir. Bu aşamada genç yetişkin hem fiziksel hem de duygusal olarak ailesinden kendisini ayırabilmesi gerekmektedir (Galin ve Brommer, 1996). Bu ayrılış artık ebeveyni sevmemek değil bağımsız olmak anlamına gelmektedir (Satir, 2001). Bu evrede bireylerin aileden ayrılıp yeni bir kimlik geliştirmesi gerekir. Bu süreç oldukça zordur ve duygusal olgunluk gerektirir. Bireylerin flört gibi yeni yakın ilişkiler geliştirdikleri ve meslek edindikleri dönemdir.

Kişilerin benlik duygularının zayıf olması dolayısıyla duygusal veya fiziksel olarak aileden ayrılamama, başkalarıyla sosyal ilişkiler kuramama bu evrede sorun yaşanmasına neden olur. Eğer genç yetişkin hazır olmadan ailesinden ayrılırsa ya da tam anlamıyla bağımsızlık kazanamazsa bu genellikle öfke yaratır.

Yeni Evli Çift: Bu dönemde evlilik birlikteliği ile yeni bir aile sistemi oluşturulur. Farklı özelliklere sahip iki kişi kendi ailelerinden ayrılarak yeni bir örgütlenmeye girerler (Fidaner, 1995). Kendi ailesinden ayrılabilmek, rolleri-

ilişkileri-kuralları konuşabilmek ve yeni bir ilişki kurmak bu evrenin görevleridir. Eşlerin aynı mekanı nasıl paylaşacaklarını öğrenmeleri gerekir. Bu görevlerin yerine getirilememesi hem evlilik ilişkisinde hem de ana-baba ilişkilerinde çatışmaya sebep olur. Bireysel ayrılıklar çözülemediğinde boşanma riski artar.

Çift olarak yaşamaya uyum sağlayamamaya, eşin ailesiyle sorun yaşama ve kişilerarası ilişkilerde yetersizlik bu evrede sorun yaşanmasına sebep olacaktır (Gladding, 1998).

Küçük Çocuklu Aile: Bu evre aileye dahil olan çocuklar nedeniyle sistemin değişmesi gerekmektedir. Karı koca olma rolünün yanında ebeveynlik rolünün de çiftlere yüklendiği, aynı zamanda yaşlı ebeveynler ile de ilişkilerin tekrar gözden geçirilmesi gerektiği köklü değişimlerin yaşandığı bir dönemdir.

Ebeveynlerin sadece çocukların bakımına odaklanmaları, ilişkilerinin ikinci plana atılması, problemlerin görmezden gelinmesine sebep olabilir ve çocuğun kontrolünü sağlama ile ilgili konularda bu evrede sorun yaşanmasına sebep olabilir. (Galın ve Brommer, 1996).

Ergen Çocuklu Aile: Yaşlı kuşakların sorumluluklarının alındığı ve eşlerin meslek hayatlarının devam ettiği dönemdir. Aynı zamanda fırtına ve gerginlik dönemi olarak tanımlanan ergenlik ile baş etmek zorundadırlar.

Ergenlerin ebeveynlerinden, ebeveynlerin ergenlerden ne istediklerini bilmemeleri ve ergenin saldırgan, aşırı talepkar ve özerklik ihtiyaçları sorun yaşanmasına neden olabilir. Bu dönemde ebeveynlerin evlilikten aldıkları tatminin en alt seviyeye indiğini gösteren çalışmalar mevcuttur (Gladding, 1998).

Çocukları Evden Ayrılan Aile: Bu aşamada çocuklar bağımsız birer yetişkin olurlar (Baker, 1986). Ebeveynlerin çocukları üzerindeki sorumluluklarında değişim görülmesi, çocukların evden ayrılması ve kendi hayatlarını kurabilmesi aşamasında onlara yardım etmesi beklenir. Aynı zamanda tekrar kurulan çocuksuz aile sistemine ebeveynlerin de uyum sağlamaları gerekmektedir. Bu dönemde çiftlerin kendi ebeveynlerinin ölümleriyle ilgili de baş etmeleri gerekebilir.

Sevilen birinin kaybı ile baş edememe ve yeterince bağımsılaşamayan bir çocuğun varlığı bu dönemin sağlıklı atlatılmasına engel olabilir (Gladding, 1998).

İleriki Yaşlarda Aile: Emeklilik kimliği, sağlık problemleri, diğer eşin kaybı gibi konular gündeme gelmeye başlar. Orta kuşaktaki aileler hem kendi ebeveynleri hem de çocukları açısından ailenin merkezi rolünü almış durumdadır. Bu durumun ileriki yaşlardaki aile sitemi üyelerinin kabul etmesi beklenir.

Yaşlılığa uyum sağlayamama, eşin ölümüyle baş edememe, çocuklar ve torunlarla sağlıklı ilişkiler kuramama bu evrenin sorunları arasında yer alır (Gladding, 1998).

Ailelerin her bir aşamadaki gelişimsel görevleri tamamlayarak bir sonraki evreye geçmesi ve sağlıklı bir gelişim göstermesi beklenir. Ancak başaramamış görevler bir sonraki evrelere taşınan problemler olarak ailenin ayağına dolaşmaya devam eder (akt, Lange ve Hart, 1983).

2.1.2. Sağlıklı Aile

Sağlık kelimesi bir patolojinin olmaması anlamından daha fazlasıdır. Bu yüzden sağlıklı aile tanımı ile ilgili pek çok görüş ortaya atılmıştır (Gladding, 1998). En kısa tanımıyla sağlıklı aileyi fonksiyonlarını yerine getiren aile olarak tanımlayabiliriz.

Aile üyeleri aile içerisindeki iletişim şekline memnundur, çok az çatışma vardı ve üyeler psikolojik olarak sağlıklıdır. Aile gelişimsel değişikliklere uyum sağlamakta zorlanmaz. Sağlıklı ailelerin bir sorunla karşılaşmayacaklarını söylemek doğru olmaz. Stresli olaylarla kolay baş edebilir ve kriz karşısında kendilerini çabucak toparlayabilirler. Yaşanılan sorunlar demokratik bir şekilde çözülür (Frude'ye, 1991).

Sağlıklı aile üyeleri özerk bir benlik geliştirirler, yaşamlarını değer ve amaçları doğrultusunda yönlendirirler (Ackerman, 1967). Birbirleriyle açık, tamamlayıcı, uygun iletişim kurarlar ve ailedeki diğer üyelerin duygu ve düşünceleri ile ilgilenirler. Ailede katı bir hiyerarşi ve büyük ayrılıklar görülmez (Textor, 1989). Üyelerin rolleri açık, belirgin ve birbirini

tamamlayıcıdır. Her bir üyenin aile içindeki rolü yaşına, cinsiyetine ve kültürel değerlere uygundur. Aile içerisindeki kurallar esnetilebilir ve kurallar üyelerin özgürlüklerini kısıtlamaz ve kendilerini gerçekleştirmelerine engel olmaz ve bu kuralları çocuklar büyüdükçe tekrar düzenlenir.

2.1.3. Sağlıksız Aile

Sağlıksız aile tanımı yalnızca bir aile tipine karşılık gelmez. Fonksiyonel olmayan pek çok aile biçimi tanımlanabilir. Ailede genel atmosfer çatışmalı, düzensiz ya da ailedeki etkileşim fiziksel ve psikolojik semptomlar sergiliyor olabilir (Frude, 1991).

Fonksiyonel olmayan ailelerde ailenin üyeleri ya aşırı biçimde iç içe geçmiş ya da birbirlerinden tamamen kopmuş durumdadır. Kopuk ilişkileri olan ailelerde sınırlar çok katıdır, üyelerin duygusal ve sosyal ihtiyaçları aile içinde karşılanamaz (Mc Whirter ve ark., 1993). Üyeler arasında yetersiz ve sağlıksız bir iletişim vardır. İç içe ailelerde etkileşim çok yoğun ve yakındır, üyeler birbirlerinin hayatlarına gereğinden fazla karışırlar. Sınırların belirgin olmamasından dolayı çocuklar kolayca ebeveyn rolüne geçip ebeveynlerini etkisiz kılabilirler.

Ergenlerle yapılan bir araştırmaya göre ergenlerde görülen intihar davranışının fonksiyonel olmayan aile yapısıyla ilişkili olduğu bulunmuştur. Sağlıksız ailerde zayıflayan aile bağlarının buna neden olduğu düşünülmektedir (Thisler, 1981; Jones, 1997). Benzer şekilde madde bağımlısı ergenlerin de fonksiyonelsiz ailelere sahip olduğu görülmüştür (Jurich ve ark., 1985; Brook ve Gordon, 1990; Windle, 1996).

Combs-Orme ve Thomas (1997) aile danışmanlığına başvuran 105 aile ile yürüttükleri çalışmada fonksiyonelsiz aile özelliklerini şu şekilde sıralamışlardır; çocuklar ebeveynlerini yetersiz olarak değerlendirmekte, ebeveynler çocuklarının problemleriyle fazla sıkıntı yaşadığını ifade etmekte, hem çocuklar hem de ebeveynler aile içi iletişimde sıkıntı yaşadıklarını ifade etmektedirler.

2.2.Evlilik

Aile ve evlilik kavramları birbirleriyle yakından ilişkili olsalar da farklı yapıları temsil etmektedirler. Evlilik iki kişinin birlikte yaşamak, neslin devamlılığını sağlamak gibi amaçlarla bir araya gelerek yaptıkları bir sözleşmedir. Evlilik kurumsal bir ilişki şeklidir. Aile ise bir grup ya da örgüt olarak tanımlanabilir. Evliliğin aile kavramına göre daha özel bir kavram olduğu söylenebilir (Özgüven, 2000). Evlilik kararı yetişkin bir bireyin hayatındaki önemli kararlardan biri olmasının yanında; toplumsal olarak da toplumun temel taşlarından biri olan aile kurumunun oluşturması aşamasında ciddi bir öneme sahiptir. Evlilik, aile kurmak için yapılan toplumsal bir sözleşme olarak da tanımlanabilir (Gündüz, 2002).

Evlilik çağlar boyunca temel nitelikleri değişmemiş yönleriyle geçerliliğini koruyan, varlığını sürdüren bir gerçektir. Evlilik bir bireyin hayatını her yönüyle etkileyen bir olgudur. İnsanın belki de doğanın isteği dışında kurduğu, geliştirdiği ilk kültür olgusudur (Özügurlu, 1985). Toplumun dinamikleri, yapısı, normları aile yapılarını etkilemekte bu bağlamda kültürel aktarımlarda evliliğin önemi ortaya çıkmaktadır (Kağıtçıbaşı, 2007).

Birleşmiş Milletler Nüfus Komisyonuna göre evlilik kadın ve erkeğin yasal birleşmesinden doğan bir kurumdur (B.A.A.K, 1990). Gülerce (1996)' ye göre evlilik ile iki kişinin aynı mekanı ve zamanı paylaşmaya başlaması yeni bir psikolojik sistemin kurulmasını sağlar. Aile içerisinde eşler alt sistemi, ebeveyn alt sistemi ve kardeşler alt sistemi olmak üzere arak üç alt sistem tanımlanmaktadır. Evlilik birlikteliği ile oluşan eşler alt sistemi, en anlamlı kişilerarası ilişkilerden biridir (Kılıç, 2009; Özgüven, 2000; Tutarel-Kışlak, 1997).

Saxton'a (1987) göre evlilik iki kişinin aile kurmak, türün devamını sağlamak ve kalıcı birliktelik arayışı için bir araya geldikleri, birbirlerine ve çocuklarına karşı sorumluluklarının olduğu, birbirleriyle etkileşim içerisinde olan sistemlerden oluşan evrensel bir kurumdur.

Yazıcıoğlu'na (2004) göre evlilik kadın ve erkeğin yasalar önünde bazı haklar ve yükümlülükler getiren onlara yeni bir statü veren bir sözleşmedir. Bird ve Melville (1994) ise buna benzer olarak evliliği hem bireysel hem de

toplumsal yükümlülükleri olan aynı zamanda kişilere hak ve ayrıcalıklar tanıyan bir yapı olarak tanımlanmaktadır.

Ateş'e (2014) göre evlilik; farklı geçmişleri olan iki kişinin farklı motivasyonlarla bir araya geldikleri ve kimliklerinin yeniden düzenlendiği toplumsal bir birlikteliktir. Çocuk statüsünde oldukları ailelerinden ayrılarak farklı görev ve sorumluluklarının olduğu yeni bir aile sistemine dahil olmayı içerir. Evlilik, sadece çiftler açısından bir ilişki sistemi olmasının yanında yeni doğacak çocuklar açısından onlara statü sağlayan ve devlet kontrolünde yasal bir ilişki biçimidir.

Tutarel- Kışlak (1999) ise evliliği, davranışsal, duygusal ve biyolojik yönleri olan resmi bir sosyal sistem olarak tanımlamıştır. Evlilik ile ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında bekar olmanın özgürlük, kariyer sahibi olma, farklı cinsel deneyimler yaşama gibi avantajlarının olduğu ancak bekar kişilerin kendilerini yalnız ve yalıtılmış hissettikleri ve bundan rahatsızlık hissettikleri görülmüştür (Giddens, 2000, akt: Güneş, 2011).

17 Şubat 1926 yılında kabul edilen Türk Medeni Kanunu ile ülkemizde modern evliliğe ilk adım atılmış, erkeğin birden fazla kadın ile evlenmesi yasaklanmış, erken yaştaki evliliklerin önlenmesine kadar yasal düzenlemeyle pek çok alanda düzenleme yapılmıştır.

2.2.1. Evlilik Türleri

Toplumların özelliklerine göre çok çeşitli evlilik şekilleri oluşmuş ancak evlilik kurumu günümüze kadar tüm toplumlarda kabul göre bir yaşam birliği olarak karşımıza çıkmaktadır (Sezer 2004). Kültürel olarak farklılık gösteren aile yapılarıyla ilgili farklı tanımlamalar yapılmıştır. Bunlardan başında aile de yetkinin kimde olduğuna ilişkin ataerkil aile, anaerkil; aile üyelerinin sayısına göre de geniş aile ve çekirdek aile gelmektedir.

Anaerkil aileyi Ozankaya (1995) güç ve yetkinin annede ya da kadında toplandığı aile biçimi olarak tanımlamaktadır. Daha çok paleolitik çağda görülen anaerkil aile yapısı toplayıcılık ve avcılık ile geçimin sağlandığı dönemde kadının iş payının geçinmeyi sağlamada önemli bir paya sahip olmasından kaynaklanmaktadır.

Ataerkil aileyi ise güç ve yetkinin babada ya da erkek başkanda toplandığı, kadının ve çocukların ise astlık durumunda bulunduğu aile biçimidir. Ataerkil ailede mutlak ve sonsuz baba otoritesi hakimdir. Anaerkil yapıdan ataerkil yapıya geçiş ekonomik yapıdaki dönüşüme bağlı olarak gelişmiştir. Tarıma geçiş ile üretim fazlasının ortaya çıkışı zenginlik birikimini oluşturmuş ve ekonomik uğraşların yürütücüsü olan erkeği güçlendirmiştir.

Geniş aile ebeveynlerin ve evli çocukların, ebeveynlerin yakınlarının ve onların eş ve çocuklarının aynı çatı altında yaşadıkları aile biçimidir. Bu aile düzeni ikiden fazla kuşağın bir arada yaşamasıyla meydana gelir. Çeşitli antropolojik araştırmalar geniş ailelerin temel dayanağını üretim ilişkilerinden diğer mülkiyet ve özellikle toprak mülkiyeti olduğunu göstermiştir (İlbars, 1975). Geniş ailede akrabalık çizgisi baba soyunu takip etmektedir. Aile üyeleri arasında yaş ve cinsiyet ayrımına göre roller dağılmıştır. Mülkiyet ortaklığı söz konusudur. Geniş aile yapısında bireyin toplumsal yaşamla ilgili bireysel sorumlulukları azalmasına karşı aile içi kurallara uyma konusunda sorumlulukları artmakta ve kişilerin davranış özgürlüğü kısıtlanmaktadır (Özgüven, 2001).

Çekirdek aile ise anne babanın ve evlenmemiş çocuklardan oluşan sanayileşme ve kentleşme sonucunda ortaya çıkan aile biçimidir (Ozankaya, 1995). Çekirdek aile ebeveynler ve çocuklar olmak üzere en fazla iki kuşaktan oluşmaktadır. Özellikle kırsal alandan şehre olan göçler sonucunda kent kültürü sonucu ortaya çıkmış bir aile yapısıdır (Yavuzer, 2009). Başlangıçta sadece evli çiftten oluşan aile çocuk sayısı arttıkça gelişir, çocukların büyüyüp evden ayrılmasıyla da başlangıç noktasına geri döner.

Özgüven (2009) toplumumuzda yaygın iki evlilik biçimi olduğunu ifade etmektedir. Bunlardan ilki evlenecekleri kişinin bireylerin kendisi tarafından seçilip, ailenin onayına sunulması ikincisi ise ailelerin, evlenilecek kişiyi seçmesidir. Bunlardan ilki flört ederek evlenme; evlenecek kişilerin eşlerini kendilerinin seçmesidir. Kişilerin kendilerinin ilişkiyi başlatıp devamında evlilik kararı almaları şeklinde görülür. Görücü usulünde amaç evlilik iken flört ilişkisinde amaç karşı cinsi tanımadır (Yılmazçoban, 2008). Bir diğer evlenme şekli görücü usulü evlenmedir. Daha çok geleneksel toplumşarda görülür. Eş adayının kendisinin seçilmeyip aile büyüklerinin ya da yakın

akrabaların tavsiye ettiği kişiler ile evlenme yoluna gidilir ve evlilik onların gözetiminde sürdürülür (Sezen, 2005).

2.3.Evlilik Uyumu

Evliliğe yönelik yapılan ilk araştırmada mutlu evlilik ve mutsuz evlilik nedir farkları nelerdir sorusuna cevap aranmıştır (Terman et al., 1938). Bir evliliğin nasıl iyi işlev göreceğine ilişkin yapılan araştırmalarda çeşitli kavramlar kullanılmış çoğunlukla iki konu üzerinde yoğunlaşmıştır. Bunlardan birisi evliliğin sürekliliği diğeri ise evliliğin kalitesi ile ilişkilidir. Evlilik sürekliliği, boşanma, terk etme, ayrılık gibi konuları içerirken, evlilik kalitesievlilik ilişkisinin nasıl olduğu, eşlerin neler hissettiği ve bu durumdan nasıl etkilediğiyle ilgilidir (Akt., Erberk ve ark., 2005). Yapılan çalışmalarda evliliğin kalitesinin incelenmesinde, evlilik doyumu, ilişki kalitesi, evlilik uyumu, evlilik bütünlüğü, mutluluk ve öznel iyilik hali gibi kavramlar ele alınmaktadır.

Evlilik sürekliliği kapsamında boşanma kavramı sıklıkla karşımıza çıkmaktadır. Boşanmaya yaklaşım toplumun ihtiyaçları doğrultusunda zaman içinde farklılık göstermiştir (Anıl, 2008). Özgüven (2000) boşanma nedenlerini şu şekilde sıralamıştır: eşlerin birbirlerini yeterince tanımadan evlenmesi, farklı sosyoekonomik çevreden gelmeleri, özgürlüklerinin kısıtlanması, iletişim sorunları, ailelerin sürecin içine dahil olması, ekonomik sorunlar, kadınların eğitim ve sosyal statülerinin yükselmesi ve kıskançlıktır. Ülkemizdeki boşanma oranları batı toplumlarına göre daha düşük oranlarda olsa da 90'lı yıllardaki verilere göre 2000'li yıllarda 3 kat artış olduğu görülmektedir (ASAGEM, 2009).

Evlilik kavramının çalışıldığı ikinci kapsam evlilik kalitesidir. Evlilik kalitesi çalışılırken önemle üzerinde durulan kavramların başında evlilik uyumunun geldiği görülmektedir (Erberk ve ark., 2005; Erdoğan, 2007). Bu amaçla evlilik uymuna etki eden etmenler ve uyumun arttırılmasına yönelik çalışmalara sıkça rastlanmaktadır (Erdoğan, 2007). Kişilik özelliklerinden, aile geleneklerine, yetiştirilen toplumsal yapıdan inanç sistemlerine pek çok değişkenin evlilik uyumu ile ilişkili olduğu görülmektedir.

Evlilik doyumu ile çok karışan evlilik uyumu kavramı çiftlerin arasındaki ilişkinin niteliğini tanımlayan bir kavramdır, evlilik doyumu ise kişilerin öznel algısıyla ilgilidir (Erbek, 2004). Evlilik doyumu, kişilerin evlilikleriyle ilgili öznel mutluluk ve hoşnutluk duygularına karşılık gelmektedir (Yılmaz,2001). Evlilik uyumu ise evli çiftler arasındaki uyumdan kaynaklanan memnuniyete karşılık gelmektedir (Tutarel-Kışlak ve Çabukça, 2002) evlilik uyumu kavramı, evlilik doyumu ve mutluluğu kavramlarını da içerir(Kalkan,2002). White (2003) evlilik içerisinde mutluluğu duygusal, doyumu ise bilişselboyutta açıklamıştır. Bir nevi evlilik doyumu evlilik uyumunun yordayıcısı olduğu düşünülmektedir (Fowers ve ark.,1994).

Evlilik uyumu ile ilgili yapılan akademik çalışmalar ile evlilik kavramını daha somut tanımlamaların yapılmasını ve evlilikte karşılaşılan uyum problemleriyle ilgili daha işlevsel çözüm önerilerinin bulunmasına yardımcı olunacaktır. Evlilik uyumu ile ilgili yapılmış pek çok tanımlama bulunmaktadır. Tutarel Kışlak (1999) Evlilik uyumunu mecburi ve gönüllü olarak yerine getirilen şeylerin eşler arasında bir dengeye ulaşması olarak tanımlamıştır. Spanier (1976) göre uyumlu evliliğe sahip kişiler birbirlerine göre değişim göstererek günlük yaşamlarına ve ihtiyaçlarına uygun şekilde hareket ederler. Sabatelli (1988) uyumlu evliliği; eşler arasında sorunların her iki tarafında memnun olacağı şekilde çözümlendiği, önemli konularda çok yoğun anlaşmazlıkların yaşanmadığı ve çiftlerin birbirleriyle rahatça iletişim kurabildiği evlilikler olarak açıklamıştır. Erbek & ark (2005) ise ailevi meselelerde fikir birliğine varabilen, yapıcı bir şekilde sorunlarını çözebilen, etkileşim halinde olan evlilikleri uyumlu evlilik olarak tanımlamıştır.

Ülkemizdeki boşanma oranlarının artışı evlilik ile ilgili yapılan çalışmalarda artış görülmesine neden olmuştur. 2001 yılında 91.994 olan boşanan çift sayısının 2007 yılında 94.219'a yükseldiği bilinmektedir. Boşanma oranlarının yoğun olduğu bölgelere bakıldığında Ege Bölgesi'ni .1,85 ile en yüksek, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin 0,5 ile en düşük boşanma oranına sahip olan bölge olduğu görülmüştür. İl bazında değerlendirildiğinde ise İzmir'in 2,39 ile en çok boşanmanın yaşandığı il, Siirt ve Hakkari'nin ise .0,11 ile en az boşanmanın yaşandığı il olduğu görülmüştür (TÜİK, 2007).

Eşler arasındaki problemlere yol açan etmenlere bakıldığında evlilik uyumunun hem aile içindeki hem de aile dışındakifaktörlerden etkilendiği görülmektedir (Fidanoğlu, 2007). Evlilik uyumunu bozan faktörlerin tespit edilebilmesi, çatışmaların çözülebilmesi amacıyla aile terapilerinin kullanılması da pek çok araştırmaya konu olmuştur (Ar, 2014).

Larson(2002)evliliği etkileyen faktörlerin değerlendirilebilmesi için evlilikte üçgen modelini ortaya atmıştır. Birinci etkenin bireysel faktörler olduğu, bu aşamada kişilerin kendilerine ait olumlu ve olumsuz özelliklerin, problem çözme becerilerinin, öfke kontrollerinin, girişkenlik düzeylerinin ve psikolojik dayanıklılıklarının önemi ortaya çıkmaktadır. İkinci faktörün çiftin özellikleri olduğu, aralarındaki ilişkinin, paylaşımların, romantik süreçlerin devamlılığı ile ilgili faktörlerin etkisinin ön planda olduğu sonuncu olarak da çevresel faktörler olarak tanımladığı ekonomik özgürlük, iş yaşamı, çocuk sahibi olma, sağlık, geniş aile ile ilişkiler gibi faktörlerin evliliğe etkisini açıklamıştır. Tüm bu etkenler evlilik yaşamı üzerinde olumlu bir etki yaratabileceği gibi olumsuz sonuçlara da sebep olabilmekte nasıl değerlendirildiğine bağlı olarak evliliği artı ya da eksi yönde etkileyebilmektedir(Hoşgör, 2013).

2.3.1.Evlilik Uyumunu Etkileyen Faktörler

Mutlu bir evlilik sadece uyumlu bir evlilikle mümkün olmamaktadır. Sosyal ve ekonomik etkenlerinde evlilik ilişkisini doğrudan etkilediğini söyleyen çalışmalar vardır. (Sardoğan ve Karahan, 2005). Şener (2002) hem kadınların hem de erkeklerin aylık geliri yükseldikçe evlilik uyumu puanlarının da arttığı görülmüştür. Benzer şekilde Yıldırım (1993)'ın araştırmasında, sosyo-ekonomik durumnevlilik uyumunu etkilediği, daha düşük sosyo ekonomik düzeye sahip evli kişilerin, daha yüksek sosyo ekonomik düzeye sahip kişilere göre evlilik uyumları düşük bulunmuştur. Bir başka çalışmada ise ekonomik stres ve çiftler arasında evlilik uyumunu araştıran Kinnunen ve Feldt (2004)' in 608 Finli çift ile yaptığı çalışmada, kötü ekonomik koşullarla bağlantılı olan ekonomik gerginliklerin, psikolojik sıkıntıların artışına sebep olduğu ve evlilik uyumu üzerinde olumsuz etkiye sebep olduğu bulunmuştur.

Uzmanlar evlilik başarısında eş seçiminin önemi üzerinde durmaktadırlar (Özgüven, 2000). Evlilik şeklinin anlaşarak ya da görücü usulü yapılmasının

evlilik uyumuna etkisini araştıran pek çok çalışma bulunmaktadır. Turan (1997), araştırmasında görücü usulü ya da anlaşarak evlenmiş olmanın evlilik doyumunu etkilemediğini bulmuştur. Bu sonuca benzer olarak demiş (2008) de öğretmenlerle yaptığı bir çalışmada tanışarak evlenenlerin görücü usulü evlenmeye grw evlilik uyumunun değişmediğini bulmuştur. Ancak bu bulgulardan farklı olarak imen (2007), anlaşarak evlenen bireylerin görücü usulü evlenenlerden anlamlı şekilde daha yüksek evlilik uyumuna sahip olduklarını bulmuştur. Yaşar (2009) da4., 5. ve 6. sınıf ğrencilerinin anneleriyle yürüttüğü araştırmada flört ederek evlenen annelerin evlilik uyumunun, görücü usulü ile evlenen annelerden daha yüksek olduğunu bulmuştur. Korkut ve şendil (2012) de benzer şekilde flrtleşerek evlenenlerde evlilik uyumunun daha yüksek olduğunu bulmuştur.

şener (2002), araştırmasında cinsiyet değişkenin evlilik uyumuna etkisi olup olmadığına bakmış ve erkeklerin evlilik uyumu puan ortalamalarının, kadınlarınkinden daha yüksek olduğunu bulmuştur. akır'da (2008) benzer şekilde erkeklerin evlilik uyumlarının daha yüksek olduğunu bulmuştur. Literatürde evlilik uyumunun cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermediğini bulan çalışmalar da vardır (Hamamcı, 2005; elik, 2009; Fışıloğlu, 1992; Güven, 2005; Bonds-Raacke ve ark.,2001) Günümüze yaklaştığıca cinsiyet değişkeninin evlilik uyumunu farklılaştırmadığını bunun sebebinin gün geçtikçe evlilikte eşitlikçi cinsiyet rollerinin ortaya çıkmasının söz konu olabileceğini söylenmektedir (Yeşiltepe,2011).

Cowan ve arkadaşları (1985), ebeveyn olmuş çiftlerin ebeveyn olmamış çiftlere göre daha fazla tartışma ve anlaşmazlık yaşadıklarını ortaya koymuş ve bu çiftlerin ilişkilerinde artık kendilerini daha az "sevgili" gibi hissettiklerini belirtmişlerdir. Jose ve Alfons (2007) yaptıkları çalışmada ocuk sayısı ile evlilikte yaşanılan sorunların ve cinsel problemlerin pozitif yönde ilişkili olduğunu bulmuştur. Yılmaz (2009)'da evli 435 kadınla yaptığı çalışmada, çocuğu olmayan çiftlerin birbirleriyle daha fazla vakit geçirebildikleri, ilgi ve sevgilerinin başka bir yere yönelmediği bu yüzden ocuk sahibi olmayan kadınların evlilik uyumlarının daha yüksek olduğunu belirtmiştir.

şener (2000), evlenme yaşının evlilik uyumuna bir etkisi olup olmadığına bakmış ve hem kadın hem de erkeklerde en düşük ortalamanın 15-19 yaş

aralığında olduğunu, 35 ve üzeri yaşlarda yapılan evliliklerde evlilik uyumunun yükseldiğini bulmuştur. Demiray (2006) da benzer şekilde evli çiftler arasındaki evlilik uyumunun yaş ve evlilik süresi ile önemli bir ilişkisi olduğunu saptamıştır. Heaton ve Albercht (1991) kişilerin yaşları ilerledikçe evliliğe harcanan emeğin artmasının evlilik uyumunu arttırdığını savunmaktadır. Benzer bir çalışma, 2014 yılında Yalçın tarafından gerçekleştirilmiş, araştırmada 41 ve üstü yaşa sahip bireylerin evlilik uyumlarının, 21-30 yaşları arasındakilere göre anlamlı biçimde yüksek olduğu bulunmuştur. Evlilik yaşı arttıkça evlilik uyum düzeyinin de arttığı tespit edilen başka çalışmalarda mevcuttur. (Kaya, 2017). Evlilik uyumu ve yaş ilişkisine ortaya koyan bu çalışmalara karşılık yaş ve evlilik uyumu arasında herhangi bir ilişki olmadığını savunan çalışmalar da vardır (Hamamcı, 2005; Çınar, 2008; Akbaş, 2008; Çetin, 2010).

Bowman evlilik süresi ve evlilik arasındaki ilişkiye bakmış ve eşler arasındaki doyumun 2 yıldan sonra giderek düştüğünü, bu düşüşün de çocukların dünyaya gelişi ile bağlantılı olduğunu öne sürmüştür (Bowman,1990). Schumm (1998), da evliliğin ilk yıllarında evlilik uyumunun düşük olduğunu, çocukların evden ayrılmasının ardından tekrar yükseldiğini bulmuştur (Fidanoğlu, 2007). Literatürde evlilik süresi arttıkça evlilik uyumunun azaldığı yönünde sonuçlar elde eden çalışmalarda görülmektedir. (Yıldız, 2012). Uzun süredir evli olan çiftlerin evlilik uyumunun incelendiği bir çalışmada, en az 40 yıldır evli olan 30 çiftin evlilik doyumunu incelenmiştir. Özellikle uzun süredir evli olan çiftlerin evlilik uyumunu etkileyen faktörlerin etkin ve duygusal iletişim ve çocuk yetiştirme, ekonomik nedenler ve cinsellik gibi faktörlerden kaynaklı sorunlar sebebiyle düştüğü tespit edilmiştir (Duba ve ark, 2011).

2.4. Psikolojik İyi Oluş

Psikoloji bilimi, uzun yıllar boyunca psikolojik problemler ile ilgili sorulara cevap bulmaya çalışmış ve olumlu insan özelliklerini ve insanların güçlü yanlarını göz ardı etmiştir. Ruh sağlığı ile ilgili yapılan çalışmalarda genel olarak depresyon ve anksiyete gibi sağlık sorunlarına odaklanılmıştır (Springer ve Hauser, 2006). Özellikle 2. Dünya Savaşı sonrası yapılan

çalışmalarda, zihinsel veya psikolojik iyilik oluş sağlıklı ya da olumlu özelliklerden daha çok mental sorunların yokluğu olarak tanımlanmıştır (Ryff, 1995). Kültürden kültüre farklı tanımları yapılan ruh sağlığı kavramı, ruhsal hastalıklardan korunma ve bu hastalıkların tedavi edilmesi ve önlenmesi ile ilişkilidir (WHO, 2011a). Psikolojik olarak sağlıklı olmak, yalnızca ruhsal bir hastalığın olmaması değil; kişinin genel iyi oluş halini, potansiyelini gerçekleştirebilmesini, günlük yaşam stresiyle baş edebilmesini, verimli ve üretici bir şekilde çalışabilmesini ve toplumsal olarak uyumlu bir şekilde yaşayabilmesini içerir. Ruhsal sağlık psikolojik rahatsızlıklara karşı koruyucu bir etkiye sahiptir (Özdemir ve Koruklu, 2011).

1990'ların sonlarında pozitif psikoloji hareketinin ortaya çıkmasıyla insanlarda var olan olumlu özelliklerin araştırılarak insanların sağlıklı taraflarını geliştirecek çalışmalara yoğunlaşmıştır (Keyes ve Haidt, 2003). Pozitif psikolojinin önderliğini 1990'lı yıllarda Martin Seligman yapmıştır. Bireylerinin birinin diğerinden neden daha fazla veya daha az mutlu olduğu sorusu pozitif psikolojinin de temel sorusu olmaktadır (Seligman ve Csikzentmihalyi, 2000). Bu tanımdan da anlaşılacağı gibi pozitif psikoloji bireyin zayıf ve kusurlu yönlerinden çok onun güçlü ve erdemli yönlerini odak noktasına almaktadır. Pozitif psikoloji klinik psikolojiden farklı olarak zihin sağlığının yalnızca zihinsel rahatsızlıkların iyileştirilmesine bağlı olmadığını savunmaktadır (Sachau, 2007). İyileştirmeden çok psikolojik sağlığın dayanıklılığının artırılarak dayanıklılığının artırılması amaçlanmaktadır.

Pozitif psikoloji çalışmaları neticesinde ruhsal iyi oluş var olan patolojiler üzerinden değil kişilerin var olan gücüne dayalı olarak tanımlanmaya başlanmıştır. Psikolojik iyi oluş kavramının tanımlanması noktasında bu önemli bir adım olarak kabul edilmektedir (Şahin, 2013). Günümüzde psikolojik sağlığın olumsuz öğelerinin yanı sıra olumlu öğelerini de incelemesi çabaları giderek artmaktadır. Artan bu ilgi psikolojik iyi oluş ile ilgili literatüre zenginlik katmıştır (Springer ve Hauser, 2006).

2.4.1. Kuramlara Göre Psikolojik İyi Oluş Tanımları

Psikolojik iyi oluş kavramı zorluklar ile karşılaştığında bunlarla başetme, kendini gerçekleştirebilme ve anlamlı bir yaşam için kişinin potansiyellerini

oratay koymasını vurgulayan teorilere dayanmaktadır. Psikolojik iyi oluş kuramı, olumlu işlevde bulunan bireyin özelliklerini tanımlayan kuramların bir birleşimi durumundadır (Özen, 2010). Yaşamdaki varoluşsal meydan okumalara karşılık geldiği söylenebilir (Keyes, Shmotkin ve Ryff, 2002).

Erikson göre insan sürekli büyüyen ve gelişen bir yapıdır. Tanımladığı sekiz yaşam evresinde, her bir evredeki değişimlere uyum gösterebilen ve o evreye ait görevlerini tamamlayabilen kişileri sağlıklı bireyler olarak tanımlamıştır.

Jung'a psikolojik olarak sağlıklı kişiyi bireyleşme sürecinin tamamlanması ve bunun sonucunda kişinin bütün özellikleriyle yaşam amacının gerektirdiği görevleri yerine getirebilmesi olarak tanımlamıştır.

Adler'e göre insanlar yaşamın ilk yıllarında bir yaşam stili geliştirirler. Sağlıklı bireyler bu yaşam stillerinin merkezinde yer alan kurgusal amaçlarına takılı kalmayıp günlük yaşamla baş etme gereksinimlerine göre kurgusal amaçlarını tekrar şekillendirebilirler.

Fromm'a göre sağlıklı kişilik tipi biyolojik ve sosyal doğasını inkar etmeyen özgürlükten ve sorumluluklarından kaçmayan kişilerdir. Diğerleriyle sevgi bağı kurup, dayanışma ve birlik içinde olmayı ve bunu kendi bireyselliğini kaybetmeden yerine getirebilmeyi bilen kişiler olarak tanımlar (Geçtan, 1998).

Rogers'a göre psikolojik olarak sağlıklı insan tam işlev gösteren insandır. Yeni yaşantılara açık, boş zamanlarını anlamlı değerlendirebilen, başkalarının düşünceleri yerine kendi içgüdülerini kullanabilen, yüksek düzeyde yaratıcılık gösterebilen kişilerdir. Basit bir varlıktan karmaşık bir varlığa, bağımlılıktan bağımsızlığa doğru büyüme eğilimi içindedirler (Schultz, 2001; Akt. Cenkseven, 2004).

Maslow'a göre insanın içsel doğası baskı altına alındığında sağlığı bozulmaya başlar eğer insan kendi yaşamını yönetebilir yaşamı boyunca özgürce seçimler yapabilir ise sağlıklı bir birey olacak ve kendini gerçekleştirebilecektir.

Allport sağlıklı bireyi olgun kişilik olarak tanımlamıştır. Bu kişiler davranışları işlevsel olarak özerk olan, sıcak sosyal ilişkiler kurabilen, kendini hem olumlu

hem de olumsuz özellikleriyle kabul edebilen ve kendisine gerçekçi hedefler koyabilen bir değer sistemine sahiptir. (Ewen, 1988; Akt: Cenkseven, 2004).

Gelişim kuramcılarının hepsi iyi oluşun farklı yönlerini vurgulamış olsa da “psikolojik iyi oluş” kavramının temeli Carol Ryff’in çok boyutlu psikolojik iyi oluş modeline dayanmaktadır. Ancak Ryff geliştirmiş olduğu bu modelde pek çok kuramcudan yararlandığı, Rogers’ın tam işlev gösteren insan, Alport’un olgunlaşma kavramı, Buhler’in temel yaşam eğilimleri, Maslow’un kendini geliştirme kavramı, Erikson’un psiko-sosyal gelişim aşamaları, Jung’un bireyselleşme kavramı, Neugarten’in kişilik değişim özellikleri ve Johada’nın belirlediği olumlu psikolojik sağlık ölçütlerini de içerdiği görülmektedir (Ryff, 2014).

2.4.2. Psikolojik İyi Oluşun Alt Boyutları

Ryff (1989) psikolojik iyi olmayı çok boyutlu bir yapı olarak tanımlamıştır. Onun geliştirdiği model yaşam doyumu, olumlu olumsuz duyguları dengede tutabilmek gibi kavramsallaştırmalardan daha karışık bir yapıdır. Psikolojik iyi olmayı çok boyutlu bir yapı olarak tanımlayan Ryff (1989, 1995) psikolojik iyi olmayı altı boyutta tanımlamıştır. Bu boyutlar; özerklik, diğerleriyle olumlu ilişkiler, çevresel hâkimiyet, bireysel gelişim, yaşam amaçları ve öz-kabul olarak adlandırılmaktadır.

2.4.2.1. Özerklik

Bireyin kendi kararlarını kendisinin verebilmesi, davranışlarını düzenleyebilmesi kısaca sosyal yapıdan bağımsız hareket edebilmesi anlamına gelmektedir. Sosyal beklentiye rağmen düşünce ve davranışların kendi standartlarına göre düzenleyebilme yetisini gerektirir. Bireyin iç denetim odaklı kendi kendini denetleyebilmesi söz konusudur.

Özerklik duygusu düşük olan insanlar başkalarının beklenti ve değerlendirmelerinden endişe duyarlar, önemli kararlar alırken diğerlerine ihtiyaç duyarlar, sosyal baskılara uygun şekilde hareket ederler (Ryff, 2014).

2.4.2.2. Çevresel Hâkimiyet

Kişinin yaşamını ve çevresindeki yaşamı etkili bir şekilde yönetebilme, çevresini kendi ihtiyaçları doğrultusunda düzenleyebilme, etrafındaki fırsatları etkili kullanabilme becerisidir. İçinde bulunduğu psikolojik duruma uygun çevre seçebilme ya da var olan çevreyi düzenleyebilme becerisidir. Çevredeki fırsatların da iyi değerlendirilebilmesi anlamına gelmektedir (Akın, 2013).

Çevresel hakimeyeti sağlayamayan kişiler günlük işleyişlerini yönetmekte güçlük çekerler, çevredeki fırsatlardan habersizdirler dolayısıyla çevrede var olan durumları değiştirmez ve geliştiremezler (Ryff, 2014).

2.4.2.3. Bireysel Gelişim

Bireyin kendi potansiyeline uygun olarak devamlı bir gelişim ihtiyacı içerisinde olmasıdır. Kişilerin sadece temel becerileri başarmış olması yeterli değildir. Bireylerin geçmişteki başarılarıyla yetinmeyip değişikliğe ve yeni deneyimlere uyum sağlaması sürekli gelişim ihtiyacı içerisinde olması beklenmektedir. Bu kişilerin sahip oldukları potansiyele ulaşabilme çabası olarak tanımlanabilir (Akın, 2013).

Bireysel gelişime kapalı olan kişilerde durgunluk hissi hakimdir, hayattan sıkılmış ve ilgisiz kişilerdir, gelişme duygusundan yoksun oldukları için yeni tutum ve davranışlar sergilemezler (Ryff, 2014).

2.4.2.4. Diğerleriyle Olumlu İlişkiler

Diğer insanlarla ilişkilerinde samimiyet, doyum, empati, şefkat ve sıcaklık gösterebilen, sadece kendisinin değil başkalarının da mutluluğunu önemseyen insanların tutumlarına karşılık gelmektedir. İnsanlarla açık, güvenilir ilişkiler kurabilmeyi insanları sevmeyi içermektedir (Akın, 2013).

İnsanlarla olumlu ilişki yaşamayan kişiler az sayıda insanla güvene dayalı ilişki içerisindeyler, izole bir yaşamları vardır, başkalarıyla sıcak ilişki kurup bunu sürdürme konusunda isteksizdirler (Ryff, 2014).

2.4.2.5. Yaşam Amaçları

Yaşam amaçları inançlardan oluşmaktadır. Kişinin amacının olmasının yanı sıra yaşam amacını kavrayabilme becerisidir. Kişilerin kendilerine anlamlı hedefler koyması ve deneyimlerinin olumlu bir şekilde yorumlanabilmesi anlamına gelmektedir. Yaşam amacına sahip kişiler net bir hedef belirleyip bu doğrultuda ilerlerken geçmiş ve şu an ki deneyimlerini anlamlı bulurlar (Ryff, 1989).

Kendisine bir yaşam amacı edinmemiş kişilerin hayatı anlamlandırılan bakış açıları ve inançları yoktur bu onların yaşamlarını anlam duygusundan yoksun kılar (Ryff, 2014).

2.4.2.6. Öz Kabul

Kişinin kendisine ve geçmiş yaşamına karşı olumlu değerlendirmelerini, benliğinin çeşitli yönlerini tanımayı hem olumlu hem de olumsuz özelliklerinin farkında olması hem de benliğini olduğu gibi kabul etmesi anlamına gelir. (Ryff,1995). Davranışlarının ve duygularının sebeplerinin farkında olması kişinin kendisine karşı iyimser bir tutum içerisinde olmasıyla yakından ilişkilidir.

Öz kabulü düşük olan kişilerin kendileriyle ilgili memnuniyetsizlikleri söz konusudur, geçmişleriyle ilgili hayal kırıklığı yaşarken, olduğu kişiden farklı bir kişiyi olmayı isterler (Ryff, 2014).

Tüm bu alt boyutlar bireyin kendini, çevresindeki dünyayı ve olanaklarını yönetebilme becerisini, bir birey olarak gelişmeye devam edebilmesini, çevresindeki insanlarla kaliteli ilişkilere sahip olmasını, hem geçmiş hem de şu an ki yaşamını kabul etmesini ve amaçları doğrultusunda yaşamasını kapsamaktadır (Ryff ve Keyes, 1995).

Psikolojik iyi oluş; sadece olumlu duyguların yaşanması mutsuzluğun olmaması hali değildir. Tıpkı, fakir olmamanın zengin olmak anlamına gelmediği gibi, psikolojik rahatsızlıklar yaşamamak psikolojik olarak gelişmek, büyümek ve iyiye gitmek ile aynı anlama gelmemektedir (Vallerand, 2012). Patolojik belirtilerin olmayışı psikolojik sağlıklılık olarak tanımlanabilir ancak

genel olarak patoloji belirtisi gözlenmeyen bir kişinin mutlaka psikolojik olarak iyi olduğu söylenemez (Kinnier, 1997).

Psikolojik iyi oluş, kişinin kendini iyi hissetmenin ötesinde kendini gerçekleştirme hedefleyen adımlar atma düşüncesini içinde barındıran bir tür iyilik halidir (Topuz, 2013). Psikolojik iyi oluş geniş çaplı bir tanıp olup olup kişinin kendisini ve yaşamının nasıl değerlendirdiği ile ilgili bilgi vermektedir. Olumlu şeyler hissetmekten daha çok, iyi yaşama ve iyi şeyler yapma olarak karakterize edilmiştir (Forgeard ve ark, 2001).

Psikolojik iyi oluş yaşam doyumundan farklı bir kavramdır. Yaşam doyumunu bir insanın ne istediğiyle, neye sahip olduğunun karşılaştırılması sonucu elde edilen olumlu duygulanımdır (Özer, 2003; Tümlü, 2013). Yaşam doyumunu kişilerin evlilik ve diğer alanlardaki sürdürdüğü mutluluk düzeyidir (Myers and Diener, 1995). Yaşam doyumunu düşük olanlar, sorunlarla başa çıkmakta zorlanıp kaygı, depresyon ve öfke belirtileri gösterirler (Myers and Diener, 1995). İnsanın mutluluğu ihtiyaçlarının dengeli bir şekilde giderilmesine bağlıdır. Bu da düzenli, doyumlu ve verimli ilişkilerin kurulup sürdürülmesine bağlıdır (Bilen, 1994).

Demografik değişkenler ve psikolojik iyi oluş arasındaki anlamlı ilişki olduğunu ortaya koyan çok çalışma literatürde bulunmamaktadır. Ancak öznel iyi oluşun sağlık ve gelir düzeyi değişkenleri ile ilişkisini araştıran çalışmalar mevcuttur. Diener (1985) gelir durumunun öznel iyi oluş ile bir ilişkisi olup olmadığını araştırmış ancak ikisi arasında tutarlı bir ilişki olduğuna dair sonuç elde edememiştir (Diener ve ark., 1999). Öznel iyi oluşun sağlık ile bir ilişkisi olup olmadığına ilişkin yapılan çalışmalara bakıldığında Diener ve Chan (2011) öznel iyi oluşun ruh halini olumlu yönde etki ettiği böylece uzun dönemde yaşam kalitelerine ve sağlıklarına olumlu etkisi olduğu görüşünü ortaya atmışlardır. Ancak Lyubomirsky (2011)'e göre demografik özellikler bireylerde öznel iyi oluşun sadece .10'u gibi düşük bir kısmını açıklamaktadır.

2.5. Evlilik ve Psikolojik İyi Oluş İlişkisi

Newman ve Smith (1997) tarafından İngiltere'de yapılan bir çalışmada kişilere son bir yılda yaşadıkları önemli olaylar sorulmuştur, alınan yanıtların yarısının aileyle ilgili olduğu görülmüştür(akt. Feeney, J.A. & ark, 2001). Bu

sonuç kişilerin mutlak mutluluğuna, iş ve arkadaşlık ilişkilerindeki doyumdan daha çok evlilik yaşantısındaki mutluluğun katkıda bulunduğu fikrini ortaya atmıştır.

Literatürde yapılan evlilik tanımlarına bakıldığında kişilerin iyi oluşlarına katkısı olan bir kurum olarak tanımlandığı göze çarpmaktadır. Glenn (1991) evliliğin sadece bireylerin mutluluğunu sağlamadığı aynı zamanda kişiliklerinin gelişiminde önemli bir rol oynadığını belirtmiştir. Fowers (1993) evlilik birlikteliğinin farklı iki kişinin benliklerinin birleştirmesiyle oluşan kişilik gelişimlerine ve mutluluk düzeylerine etki eden bir kurum olarak tanımlamıştır. Hayward ve Zhang (2006) ise bireylerin yaşam doyum almalarını sağlayan, genel sağlık durumunlarını olumlu etkileyen sosyal bir kurum olarak tanımlamıştır.

Evlilikte uyumun sağlanmış olması hem eşlerin hem de ailenin diğer üyelerinin ruhsal ve fiziksel sağlıklarını olumlu etkilemektedir (Kalkan, 2012). Gove ve arkadaşları (1990) yaptıkları bir araştırmada göre evli bireylerin iyi oluşları hiç evlenmemiş ve evlenip ayrılmış kişilere göre anlamlı derecede daha yüksek bulmuşlardır. Evliliğin bireylerin iyi oluşları üzerinde olumlu etkileri olduğu yönündeki bulgulara paralel olarak düşük doyumlu evlilikler psikolojik sağlığı olumsuz yönde etkileyebileceği düşünülmektedir. Glenn ve arkadaşlarının (1991) yürüttükleri bir çalışmada evliliklerinde mutsuz olan bireylerin genel mutluluk düzeylerini düşük olarak değerlendirme eğilimi gösterdikleri görülmüştür.

Doğu ve batı kültürlerinde yapılan pek çok araştırmada evlilikten öte evlilik ilişkisinin sağlık durumuyla ilişkili olduğu ortaya koyulmuştur (Holt-Lunstad, Birmingham and Jones, 2008). Bu da dikkatlerin evlilik uyumunun üzerine çekilmesine neden olmaktadır. Evlilik uyumunu çatışmanın olmadığı mutlu bir ilişki biçimi şeklinde tanımlayabiliriz. Bu tarz bir ilişki hem eşlerin birlikteliklerinden doyum sağladığı hem de kişisel iyi oluşlarını olumlu yönde etkileyerek psikolojik sağlıklarını da koruduğu görülmektedir (Sardoğan ve Karahan, 2005).

Günümüzde evlilik ilişkisinin psikolojik sağlık üzerindeki etkisinin kaçınılmaz olduğu (Proulx, Hlems ve Buehler, 2007), evlilik uyumundaki artışın kişinin

psikolojik sağlığını olumlu yönde etkilediği ve duygusal stres semptomlarını azalttığını göstermektedir. (Mcclre, Loden,1982; Akt.:Canel, 2007). Uyumun yüksek olduğu ve mutlu olarak tanımlanan evliliklerde aile üyeleri için pek çok alanda bu kolaylık sağlarken, çatışmalı evlilik yaşantısında tüm aile üyeleri bu durumdan olumsuz etkilenmektedir (Sardoğan ve Karahan, 2005; Bloom, ve ark., 1978). Renne (1997)'nin ifade ettiği gibi mutsuz bir evlilik hem bedensel, hem de ruhsal sağlığı olumsuz olarak etkilemektedir (akt: Tezer, 1996).

Evlilik uyumu ve psikolojik iyi oluş arasında güçlü bir ilişki olduğu pek çok çalışma ile desteklenmektedir. Literatüre bakıldığında mutlu ilişkilerde psikolojik rahatsızlık belirtilerinin daha az görüldüğu (Berry ve Worthington,2001) evlilikteki doyum ile genel sağlığın ilişkili olduğu (Gottman,1993) görülmektedir. Psikolojik iyi oluşun evlilik uyumunun anlamlı bir yordayıcısı olduğunu tespit edilmiştir (Timur, 2008). Kim ve Moen (2002) ise kaliteli evlilik ilişkisi olarak tanımladıkları uyumlu evlilik yaşantısının psikolojik iyi oluş ile anlamlı bir ilişkisi olduğunu kanıtlamışlardır. Psikolojik iyi oluşun alt boyutlarıyla ilgili yaptıkları değerlendirmelere bakıldığında bireysel gelişim, kendini kabul ve otonomi alt boyutlarının evlilik uyumunun yordayıcısı olduğu bulmuşlardır. Kendini kabul alt boyutunun evlilik uyumunu negatif yönde yordadığı, yani kendini kabul düzeyi arttıkça evlilik uyumunun azaldığı yönünde çalışmalar da mevcuttur (Yeşiltepe).

Kublay (2013) evlilik uyumu, öznel mutluluk ve değer tercihleri arasındaki ilişkiye baktığı araştırmasında; evlilik uyumu ile öznel mutluluk arasında anlamlı bir ilişki olduğunu ayrıca özgürlük, entelektüel değerler, toplumsal değerler ile evlilik uyumu arasında anlamlı ve olumlu yönde bir ilişki olduğunu saptamıştır. Stack ve Eshleman (1998) bulguyu destekler nitelikte, evli insanların depresyone daha az yatkınlık gösterdiklerini bunun da evlilik birlikteliğinden sağladıkları duygusal desteğin sayesinde olduğunu belirtmişlerdir. Başka bir çalışmada da evlilik uyumu arttıkça depresyon ve yalnızlık düzeylerinin azaldığı görülmüştür (Ayhan, 2016). Düzgün (2009) de evlilik uyumu ile depresyon arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulmuştur. Fidanoğlu (2007)'nin somatizasyon düzeyleri ve evlilik uyumu ile ilgili yürüttüğu bir çalışmada evlilik uyumu arttıkça somatizasyon düzeyinin azaldığı bulmuştur. Kırdök (2017) yılında yaptığı çalışmada 384 evli kişiyle

yaptığı çalışmada somatizasyon düzeylerinin ise evli erkeklerde evli kadınlara göre daha düşük olduğunu, evlilik uyumu ve somatizasyon arasında negatif yönlü bir ilişki içerisinde olduğunu söylemiştir.

Kadınlarda evlilik uyumlarının azalmasının psikolojik rahatsızlık belirtilerinin arttığı yönünde bulgular mevcuttur (Yüksel, 2013).Ruhsal rahatsızlıklar kadınlarda çoğunlukla depresyon, kaygı bozuklukları ve somatizasyon belirtileriyle ortaya çıktığı görülmektedir (Karaburç, 2017). Benzer şekilde evli çiftlerdeki ilişki uyumunun artması ile somatizasyon düzeyi arasında negatif yönde ilişki olduğunu öne süren çalışmalar da mevcuttur (Fidanoğlu, 2007).

Pek çok çalışma ile ortaya konan ruhsal sağlık ve psikolojik iyi oluş ilişkisi Türk Medeni Kanununun 185. Maddesinde“Eşler, bu birliğin mutluluğunu elbirliğiyle sağlamak ve çocukların bakımına, eğitim ve gözetimine beraberce özen göstermekle yükümlüdürler. Eşler birlikte yaşamak, birbirine sadık kalmak ve yardımcı olmak zorundadırlar.” şeklinde yer almaktadır.

3.BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma da evli çiftlerin evlilik uyumu ve psikolojik iyi oluşları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını ortaya koymak amacıyla ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli İki ve ya daha fazla değişken arasındaki ilişki düzeyini istatistiksel testler kullanılarak ölçülmesidir (Karasar, 2016).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni Çanakkale ilinde yaşayan evli kişilerden oluşmaktadır. TÜİK'te yer alan son nüfus sayımı olan 2013 verilerine göre Çanakkale İl Merkezinde 75517 evli nüfusun olduğu tespit edilmiştir. Örneklem sayısı istatistiksel açıdan evreni temsil etme yeterliliği olması için 300 kişi olarak belirlenmiş, katılımcılar seçkisiz olarak uygun örnekleme yöntemiyle seçilmiştir. Araştırmaya katılım gönüllük esasına dayalı olup her bir katılımcıya aydınlatılmış onam formunu imzalamışlardır. Örneklemeye ilişkin demografik bilgiler Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1.*Demografik Değişkenlerin Betimleyici İstatistikleri*

Demografik Değişkenler		N	%
Cinsiyet	Kadın	233	75,2
	Erkek	77	24,8
	Toplam	310	
Yaş	25 yaş altı	5	1,6
	25 yaş-34 yaş 11 ay arası	147	47,4
	35 yaş-49 yaş 11 ay arası	143	46,1
	50 yaş ve üzeri	14	4,5
	Toplam	309	
Eğitim Durumu	İlk Okul	22	7,1
	Orta Okul	15	4,8
	Lise	57	18,4
	Lisans	177	57,1
	Yüksek Lisans ve üzeri	39	12,6
Toplam	310		
Evlilik Süresi	2 yıldan az	51	16,5
	2-9 yıl 11 ay arası	116	37,4
	10-20 yıl 11 ay arası	105	33,9
	21 yıl ve üzeri	38	12,3
	Toplam	310	
Her İki Eşin Çalışması	Evet	207	66,8
	Hayır	103	33,2
	Toplam	310	
Gelir Düzeyi	1500tl'den az	8	2,6
	1500tl-3999tl arası	72	23,2
	4000tl-9999tl arası	175	56,5
	10000tl ve üzeri	55	17,7
	Toplam	310	
Çocuk	Var	224	72,3
	Yok	86	27,7
	Toplam	310	
Evllenme Şekli	Görücü Usulü	32	10,3
	Aşk Evliliği	242	78,1
	Kısmen Tanıma	36	11,6
	Toplam	310	
Psikolojik Hastalık	Var	47	15,2
	Yok	260	83,9
	Toplam	310	
Kronik Hastalık	Var	28	9
	Yok	282	91
	Toplam	310	
Ailede Kronik hastalık	Var	81	26,2
	Yok	228	73,8
	Toplam	309	

Araştırmaya katılan kişilerin .75,2'si (n=233) kadın, .24,8'i (n=77) erkeklerden oluştuğu, yaş dağılımlarına bakıldığında .1,6'sı (n=5) 25 yaş altı, .47,4'ü (n=147) 25 yaş-34 yaş 11 ay arası, .46,1'i (n=143) 35 yaş- 49 yaş 11 ay arası, .4,5'i (n=14) 50 yaş ve üzeri olduğu, eğitim durumlarına bakıldığında

.7,1'i (n=22) ilk okul, .4,8'i (n=15) orta okul, .18,4'ü (n=57) lise, .57,1'i (n=177) lisans, .12,6'sı (n=39) yüksek lisans ve üzeri eğitim seviyesinde olduğu görülmüştür.

Katılımcıların .10,3'ü (n=32) görücü usulü evlendiğini, .78,1'i (n=242) aşk evliliği yaptığını, .11,6'sı (n=36) evlenmeden önce eşini kısmen tanıdığını bildirmiş olup kaç yıldır evli olduğuna dair bulgulara bakıldığında .16,5'i (n=51) 2 yıldan az, .37,4'ü (n=116) 2-9 yıl 11 ay arası, .33,9'u (n=105) 10-20 yıl 11 ay arası, .12,3'ü (n=38) 21 yıl ve üzeri yıldır evli oldukları görülmüştür. Bu kişilerden .72,3'ü (n=224) çocuk sahibi olduğunu, .27,7'si (n=86) çocuğu olmadığını bildirmiştir.

Katılımcıların .66,8'i (n=207) hem kendisinin hem de eşinin çalıştığını, .33,2'si (n=103) eşlerden sadece birinin çalıştığını bildirmiştir. Katılımcıların gelir durumlarına bakıldığında ise .2,6'sı (n=8) 1500tl'den az, .23,2'si (n=72) 1500tl-3999tl arası, .56,5'i (n=175) 4000tl-9999tl arası, .17,7'si (n=55) 10000tl ve üzeri aylık geliri olduğu görülmüştür.

Araştırmaya katılan kişilerin psikolojik bir hastalık öyküsüne sahip olup olmadığına bakıldığında kişilerin .15,2'si (n=47) psikolojik bir hastalık öyküsü olduğunu, .83,9'u (n=260) psikolojik bir hastalık öyküsü olmadığını, kronik bir hastalığa sahip olmalarına ilişkin ise .9'u (n=28) kronik bir rahatsızlığa sahip olduğunu, .91'i (n=282) kronik bir hastalığı olmadığını bildirmiştir. Ailelerinde kronik bir hastalığı olan üye olmasına ilişkin ise .26,2'si (n=81) aile içerisinde kronik hastalığı olan bir üye olduğunu, .73,8'i (n=228) aile içerisinde kronik rahatsızlığı olan bir üyenin olmadığına bildirmiştir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada katılımcılardan alınan demografik bilgiler araştırmacı tarafından araştırmanın amacına uygun bir şekilde hazırlanan Demografik Bilgi Formu ile toplanmıştır. Katılımcıların evlilik uyumlarını değerlendirmek için Locke ve Wallace'in (1959) Kışlak tarafından Türkçe'ye uyarlanan Evlilik Uyum Ölçeği, psikolojik iyi oluşlarını değerlendirmek için ise Ryff'ın Cenkseven (2004) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Psikolojik İyi Oluş Ölçeği kullanılmıştır.

3.3.1. Demografik Bilgi Form

Demografik bilgi formu araştırmacı tarafından araştırmanın amacına uygun olarak hazırlanmış 11 sorudan oluşmaktadır. Formda örneklemin cinsiyet, eğitim durumu, yaş, evlilik süresi, eşlerin çalışma durumu, ekonomik koşulları, ocuk sahibi olup olmadıkları, evlenme şekilleri, aile üyelerinde ve kendilerinde kronik bir rahatsızlığın olup olmadığı ve psikolojik tedavi alıp almadıkları belirlenmeye çalışılmıştır. (Bkz Ek.2)

3.3.2. Evlilik Uyumu leği

Locke ve Wallace (1959) tarafından geliştirilen Evlilik Uyumu leği, Tutarel-Kışlak tarafından Türk kültürüne uyarlanmıştır (Tutarel-Kışlak, 1999).

Evlilik Uyum leği evlilik uyumunun değerlendirilmesi için geliştirilen ilk ölçeklerden biridir. 15 maddeden oluşmaktadır. Evlilik Uyum leği'nin ilk sorusu evlilik ile ilgili genel mutluluğun değerlendirilmesidir. Diğer 14 soru ise farklı alanlarda eşler arasındaki anlaşma düzeylerini belirlemeyi hedeflemektedir.

Hunt (1978) testin ilk puanlamasını basitleştirerek toplam puanı 158'den 60 puana indirmiştir. Freeston ve Plechaty (1997), 10. ve 12. Maddelerin puanlanmasını eleştirmiş ve değiştirilmesini önermişlerdir. Yapılan bu düzenlemeye göre ölçekten alınabilecek en yüksek puan 58 olmuştur. Puanlardaki artış uyumluluğun artışını vermektedir. 43.5 puan ise uyumlu ve uyumsuz evliliğin ayırt edilmesini sağlayan kesme noktası olarak belirlenmiştir (Tutarel-Kışlak, 1999).

EU'nin iç tutarlılık katsayısı, test-tekrar test güvenirliği, iki yarım test güvenirliği yapılmış ve tüm katılımcılar için madde-test korelasyonu hesaplanmıştır. Ölçeğin iç tutarlılık (Cronbach Alpha) katsayısı .90 olarak bulunmuştur. Ölçeğin maddelerinin puanlanması farklı olduğu için tek ve çift maddeler karşılaştırılarak iki yarım test güvenirliğine bakılmış ve .84 olarak bulunmuştur. Test-tekrar test güvenirlik çalışması ise birbiriyle evli 36 kişi ile yapılmış, katılımcılara 15 gün arayla ölçek uygulanmıştır. Kişilerin aldıkları puanlar arasındaki ilişkiye bakılmış ve Pearson Momentler arpımı

Korelasyon Katsayısı .57 olarak anlamlı bulunmuştur (Tutarel-Kışlak, 1999). (Bkz Ek.3)

3.3.3. Psikolojik İyi Oluş Ölçeği

Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Ryff (1989a) tarafından geliştirilen altı boyutlu psikolojik iyi olma modelini temel alarak oluşturulmuştur. Ölçeği her bir boyutu on dört maddeden oluşmakta ölçekte toplam seksen dört madde bulunmaktadır. Bu ölçek, kişilerin kendisi hakkında bilgi vermesine dayanan (self-report) bir ölçektir. Ölçekten alınabilecek puanlar 84-504 arasında değişmektedir. Ölçekten alınan puanlar arttıkça psikolojik iyi oluş düzeyinin arttığı sonucu elde edilmektedir. Sorular likert tipi olmakla birlikte (1) Hiç katılmıyorum, (2) Biraz katılmıyorum, (3) Çok az katılmıyorum, (4) Çok az katılıyorum, (5) Biraz katılıyorum ve (6) Tamamen katılıyorum şeklinde 6 basamaklı bir derecelendirmeye sahiptir. Psikolojik İyi Oluş Ölçeği'nin her bir alt boyutundakimaddelerin yarısına yakını ters kodlanmaktadır.

Ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışması 321 kişi ile yürütülen çalışmadan elde edilen verilerle yapılmıştır. Ölçeğin her bir alt boyutu için hesaplanan iç tutarlılık güvenirlik kat sayıları şu şekildedir; özerklik alt ölçeği için .86, diğerleriyle olumlu ilişkiler alt ölçeği için .91, çevresel hâkimiyet alt ölçeği için .90, bireysel gelişim alt ölçeği için .87, yaşam amaçları alt ölçeği için .90 ve öz-kabul alt ölçeği için .93 olarak bulunmuştur. Ölçeğin test tekrar test güvenirlik çalışması 117 kişiye altı hafta arayla ölçek uygulanarak yapılmış ve uygulamalar arasındaki puanların kat sayıları ise .81 ile .85 arasında değişmiştir. (Bkz Ek.4)

3.4. Verilerin Toplanması

Katılımcılar araştırma ile ilgili bilgilendirilmiş ve katılımcılara ilk önce aydınlatılmış onam formu verilmiştir. Ardından gizliliğin sağlanması ve güvenilir veriler elde edilebilmesi amacıyla ölçekler kapalı bir zarf içerisinde verilmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Katılımcılara ölçekler kapalı zarflar ile verilmiş uygulamaları biten katılımcılardan ölçekler kapalı zarf içerisinde alınmıştır. Araştırmaya 317 kişi katılmış, ölçekleri eksik dolduran 7 kişi örneklemden çıkarılmıştır.

Ölçeklerden elde edilen veriler SPSS 20 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin analizi sırasında betimsel, ilişkisel ve karşılaştırılmalı analiz yöntemleri kullanılmış olup, pearson memontler korelasyon analizi, bağımsız örneklem t-testi, tek yönlü varyans analizi, basit doğrusal ve çoklu regresyon analizi yapılmıştır.

4. BÖLÜM

BULGULAR

Evli çiftlerin evlilik uyumları ve psikolojik iyi oluşları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı ayrıca psikolojik iyi oluşun ve evlilik uyumunun cinsiyet, yaş, eğitim durumu, evlilik süresi, eşlerin çalışma durumu, ekonomik koşulları, çocuk sahibi olup durumları, evlenme şekilleri, aile üyelerinde ve kendilerinde kronik bir rahatsızlığın olma durumu ile değişiklik gösterip göstermediğine bakılmıştır.

4.1. Psikolojik İyi Oluşun Demografik Değişkenler İle İlişkisi

Cinsiyete göre psikolojik iyi oluş puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını karşılaştırmak için ilişkisiz ölçümler t-testi yapılmış olup yapılan t-Testi sonuçları Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2.

Psikolojik İyi Oluşun Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

	N	\bar{X}	ss	sd	t	P
Cinsiyet						
Kadın	233	376,656	47,466	308	1,026	,306
Erkek	77	370,233	48,086			

Analiz sonuçlarına göre psikolojik iyi oluş puanlarının cinsiyetegöre anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur $t = (308) = 1.026$, $p > .01$. Bu bulgu psikolojik iyi oluşun cinsiyetegöre anlamlı bir değişiklik göstermediği şeklinde yorumlanabilir.

Her iki eşin çalışma durumuna göre psikolojik iyi oluş puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını karşılaştırmak amacıyla ilişkisiz ölçümler t-testi yapılmış olup yapılan t-Testi sonuçları Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3.

Psikolojik İyi Oluşun Her İki Eşin Çalışma Durumuna Göre Karşılaştırılması

	N	\bar{X}	ss	sd	t	P
Eşlerin Çalışması						
Evet	207	373,115	47,843	308	1,020	,309
Hayır	103	378,970	47,169			

Analiz sonuçlarına göre her iki eşin çalışmasına göre anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur $t(308)=1.020$, $p>01$. Bu bulgu psikolojik iyi oluşüneşlerden birinin ya da ikisinin de çalışıp çalışmamasına göre anlamlı bir değişiklik göstermediği şeklinde yorumlanabilir.

Çocuk sahibi olma durumuna göre psikolojik iyi oluş puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını karşılaştırmak için ilişkisiz ölçümler t-testi yapılmış olup yapılan t-Testi sonuçları Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4.

Psikolojik İyi Oluşun Çocuk Sahibi Olma Durumuna Göre Karşılaştırılması

	N	\bar{X}	ss	sd	t	P
Çocuk						
Var	224	373,205	48,165	308	1,108	,269
Yok	86	40,80	11,368			

Analiz sonuçlarına göre çocuk sahibi olunmasına göre anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur $t(308)=1.020$, $p>01$. Bu bulgu psikolojik iyi oluşun çocuk sahibi olup olmamaya göre anlamlı bir değişiklik göstermediği şeklinde yorumlanabilir.

Psikolojik hastalık öyküsü olma durumuna göre psikolojik iyi oluş puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını karşılaştırmak için

ilişkisiz ölçümler t-testi yapılmış olup yapılan t-Testi sonuçları Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5.

Psikolojik İyi Oluşun Psikolojik Hastalık Öyküsü Olma Durumuna Göre Karşılaştırılması

	N	\bar{X}	ss	sd	t	P
Psikolojik Tedavi						
Aldım	47	366,531	45,208	305	,1319	,188
Almadım	260	376,465	47,906			

Analiz sonuçlarına göre psikolojik hastalık öyküsü olmasına göre anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur $t(305)=1.319$, $p>01$. Bu bulgu psikolojik iyi oluşun psikolojik hastalık öyküsüne göre anlamlı bir değişiklik göstermediği şeklinde yorumlanabilir.

Katılımcının kendisinin kronik bir hastalığa sahip olması durumuna bağlı olarak psikolojik iyi oluş puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını karşılaştırmak için ilişkisiz ölçümler t-testi yapılmış olup yapılan t-Testi sonuçları Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6.

Psikolojik İyi Oluşun Kronik Hastalığı Olma Durumuna Göre karşılaştırılması

	N	\bar{X}	ss	sd	t	P
Kronik Hastalık						
Var	28	382,535	36,282	308	,870	,385
Yok	282	374,319	48,594			

Analiz sonuçlarına göre kronik bir hastalığa sahip olmaya göre anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur $t(308)=.870$, $p>01$. Bu bulgu psikolojik iyi oluşun kronik bir hastalığa sahip olup olmamaya göre anlamlı bir değişiklik göstermediği şeklinde yorumlanabilir.

Ailede kronik hastalığı olan bir üyenin bulunmasına göre psikolojik iyi oluş puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını karşılaştırmak

için ilişkisiz ölçümler t-testi yapılmış olup yapılan t-Testi sonuçları Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7.

Psikolojik İyi Oluşun Ailede Kronik Hastalığı Olan Bir Üye Olma Durumuna Göre Karşılaştırılması

	N	\bar{X}	ss	sd	t	P
Ailede Kronik Hastalık						
Var	81	371,567	46,048	307	,943	,434
Yok	228	376,399	48,288			

Analiz sonuçlarına göre ailede kronik hastalığa sahip bir üyenin olmasına göre anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur (307)=.783, $p>01$. Bu bulgu psikolojik iyi oluşun ailede kronik bir hastalığı olan üyenin olup olmamasına göre anlamlı bir değişiklik göstermediği şeklinde yorumlanabilir.

Psikolojik iyi oluş puanlarının eğitim seviyesigöre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini değerlendirmek için ilişkisiz faktörler için tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Psikolojik iyi oluş puanlarının eğitim seviyesine göre ANOVA sonuçları Tablo 8’de, evlilik uyumu puanlarının evlilik şekline göre betimsel istatistiği Tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 8.

Eğitim Seviyesine Göre Psikolojik İyi Oluş Puanlarının karşılaştırılması

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar Arası	48096,652	4	12024,163	5,618	,000
Gruplar İçi	652733,183	305	2140,109		
Toplam	700829,835	309			

Tablo 9.

Eğitim Seviyesine Göre Psikolojik İyi Oluş Puanlarının Betimsel İstatistiği

Eğitim Seviyesi	N	\bar{X}	ss
İlk Okul	22	350,227	35,658
Orta Okul	15	346,800	47,632
Lise	57	363,578	46,934
Lisans	177	384,276	46,182
Yüksek Lisans ve üzeri	39	374,897	50,138

Analiz sonuçlarına göre psikolojik iyi oluş puanları eğitim seviyesine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir, $F(4,305)=5,618$, $p<,01$. Başka bir deyişle psikolojik iyi oluş eğitim seviyesine göre anlamlı bir şekilde değişmektedir. Eğitim seviyesine göre psikolojik iyi oluş puan farklarının hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre lisans mezunu olanların ($\bar{X}=384,276$), ilkokul mezunu olanlardan ($\bar{X}=350,227$) anlamlı bir şekilde daha yüksek psikolojik iyi oluş puanı aldıkları görülmüştür.

Psikolojik iyi oluş puanlarının gelir durumuna göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini değerlendirmek için ilişkisiz faktörler için tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Psikolojik iyi oluş puanlarının gelir seviyesine göre ANOVA sonuçları Tablo 10'da, psikolojik iyi oluş puanlarının gelir seviyesine göre betimsel istatistiği Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 10.

Gelir Seviyesine Göre Psikolojik İyi Oluş Puanlarının Karşılaştırılması

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar Arası	37040,272	3	12346,757	5,692	,001
Gruplar İçi	663789,563	306	2169,247		
Toplam	700829,835	309			

Tablo 11.

Gelir Seviyesine Göre Psikolojik İyi Oluş Puanlarının Betimsel İstatistiği

Gelir Seviyesi	N	\bar{X}	ss
1500tl'den az	8	336,000	41,558
1500tl-3999tl arası	72	362,263	45,103
4000tl-9999tl arası	175	383,388	46,347
10000tl ve üzeri	55	371,000	49,720

Analiz sonuçlarına göre psikolojik iyi oluş puanları gelir durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir, $F(3,306)=5,692$, $p<,01$. Başka bir deyişle psikolojik iyi oluş gelir durumuna göre anlamlı bir şekilde değişmektedir. Gelir durumuna göre psikolojik iyi oluş puan farklarının hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre 4000tl-

9999tl arası geliri olanların ($\bar{X}=383,388$), 1500tl-3999tl arası geliri olanlardan ($\bar{X}=362,263$) anlamlı bir şekilde daha yüksek psikolojik iyi oluş puanı aldıkları görülmüştür.

Psikolojik iyi oluş puanlarının evlenme şekline göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini değerlendirmek için ilişkisiz faktörler için tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Psikolojik iyi oluş puanlarının evlilik şekline göre ANOVA sonuçları Tablo 12’de, evlilik uyumu puanlarının evlilik şekline göre betimsel istatistiği Tablo 13’te verilmiştir.

Tablo 12.

Evlilik Şekline Göre Psikolojik İyi Oluş Puanlarının Karşılaştırılması

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar Arası	23333,483	2	11667,241	5,287	,006
Gruplar İçi	677495,353	307	2206,825		
Toplam	700829,835	309			

Tablo 13.

Evlenme Şekline Göre Psikolojik İyi Oluş Puanlarının Betimsel İstatistiği

Evlenme Şekli	N	\bar{X}	ss
Görücü Usulü	32	349,531	7,968
Aşk Evliliği	242	377,797	2,987
Kısmen Tanıma	36	379,3611	8,633

Analiz sonuçlarına göre psikolojik iyi oluş puanları evlenme şekline göre anlamlı bir farklılık göstermektedir, $F(2,307)=5,287$, $p<,01$. Başka bir deyişle psikolojik iyi oluş evlenme şekline göre anlamlı bir şekilde değişmektedir. Evlenme şekline göre psikolojik iyi oluş puan farklarının hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre görücü usulü evlenenlerin ($\bar{X}=349,531$), hem aşk evliliği yapanlardan ($\bar{X}=377,797$) hem de eşini evlenmeden önce kısmen tanıyanlardan ($\bar{X}=379,3611$) anlamlı bir şekilde daha düşük psikolojik iyi oluş puanı aldıkları görülmüştür.

Psikolojik iyi oluş puanlarının yaş göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini değerlendirmek için ilişkisiz faktörler için tek yönlü varyans

analizi yapılmıştır. Psikolojik iyi oluşun yaşa ilişkin Anova sonuçları Tablo 14'te sunulmuştur.

Tablo 14.

Psikolojik İyi Oluşun Yaşa Göre Karşılaştırılması

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Yaş	Gruplar Arası	5206,880	3	1735,627	,763	,515
	Gruplar İçi	695622,956	306	2273,278		
	Toplam	700829,835	309			

Analiz sonuçlarına göre psikolojik iyi oluşun yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur, $F(3,306)=.763$, $p>.01$. Bu bulgu psikolojik iyi oluş yaşa bağlı olarak anlamlı bir değişiklik göstermediği şeklinde yorumlanabilir.

Psikolojik iyi oluş puanlarının evlilik süresine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini değerlendirmek için ilişkisiz faktörler için tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Psikolojik iyi oluşun evlilik süresine ilişkin Anova sonuçları Tablo 15'te sunulmuştur.

Tablo 15.

Psikolojik İyi Oluşun Evlilik Süresine Göre Karşılaştırılması

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Evlilik Süresi	Gruplar Arası	10622,930	3	3540,977	1,570	,197
	Gruplar İçi	690206,905	306			
	Toplam	700829,835	309	2255,578		

Analiz sonuçlarına göre psikolojik iyi oluşun evlilik süresine göre anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur, $F(3,306)=1.507$, $p>.01$. Bu bulgu psikolojik iyi oluş geçirilen evlilik süresine bağlı olarak anlamlı bir değişiklik göstermediği şeklinde yorumlanabilir.

4.2. Evlilik Uyumunun Demografik Değişkenler İle İlişkisi

Cinsiyetgöre evlilik uyumu puanları ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını karşılaştırmak için ilişkisiz ölçümlert-testi yapılmış olup yapılan t-Testi sonuçları Tablo 16'de sunulmuştur.

Tablo 16.

Evlilik Uyumunun Cinsiyete Göre karşılaştırılması

	N	\bar{X}	ss	sd	t	P
Cinsiyet						
Kadın	233	38,051	10,490	308	1,010	,346
Erkek	77	36,610	11,915			

Analiz sonuçlarına göre evlilik uyumu puanlarının cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur $t = (308) = 1.010$, $p > .01$. Bu bulgu evlilik uyumunun cinsiyete göre anlamlı bir değişiklik göstermediği şeklinde yorumlanabilir.

Her iki eşin çalışma durumuna göre evlilik uyumu puanları ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını karşılaştırmak için ilişkisiz ölçümler t-testi yapılmış olup yapılan t-testi sonuçları Tablo 17'de sunulmuştur.

Tablo 17.

Evlilik Uyumunun Her İki Eşin Çalışma Durumuna Göre Karşılaştırılması

	N	\bar{X}	ss	sd	t	P
Eşlerin Çalışması						
Evet	207	38,347	10,424	308	1,507	,133
Hayır	103	36,378	11,628			

Analiz sonuçlarına göre evlilik uyumu puanları her iki eşin çalışmasına göre anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur $t (308) = 1.507$, $p > .01$. Bu bulgu evlilik uyumunun eşlerden birinin ya da her ikisinin çalışmasına göre anlamlı bir değişiklik göstermediği şeklinde yorumlanabilir.

Çocuk sahibi olmaya bağlı olarak evlilik uyumu puanları ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını karşılaştırmak için ilişkisiz ölçümler t-testi yapılmış olup yapılan t-testi sonuçları Tablo 18’de sunulmuştur.

Tablo 18.

Evlilik Uyumu Puanlarının Çocuk Sahibi Olup Olmamaya Göre Karşılaştırılması

	N	\bar{X}	ss	sd	t	P
Çocuk						
Var	224	36,50	10,440	308	3,168	,002
Yok	86	40,80	11,368			

Analiz sonuçlarına göre evlilik uyumu puanları çocuk sahibi olup olmamaya göre anlamlı bir farklılık göstermektedir, $t(308)=1,108$, $p<.01$. Çocuk sahibi olmayanların evlilik uyumları ($\bar{X}=40.802$) çocuk sahibi olanların evlilik uyumlarına ($\bar{X}=36,50$) göre daha yüksektir. Bu bulgu evlilik uyumunun çocuk sahibi olup olmamaya göre anlamlı bir şekilde değiştiği yönünde yorumlanabilir.

Psikolojik hastalık öyküsü olma durumuna göre evlilik uyumu puanları ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını karşılaştırmak için ilişkisiz ölçümler t-testi yapılmış olup yapılan t-Testi sonuçları Tablo 19’da sunulmuştur.

Tablo 19.

Evlilik Uyumunun Psikolojik Hastalık Öyküsü Olma Durumuna Göre Karşılaştırılması

	N	\bar{X}	ss	sd	t	P
Psikolojik Tedavi						
Aldım	47	37,170	10,270	305	,324	,746
Almadım	260	37,730	11,025			

Analiz sonuçlarına göre evlilik uyumu puanları psikolojik hastalık öyküsünün olmasına göre anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur $t(305)=,324$,

$p>01$. Bu bulgular evlilik uyumunun psikolojik hastalık öyküsüne çalışmasına göre anlamlı bir değişiklik göstermediği şeklinde yorumlanabilir.

Kronik bir hastalığa sahip olma durumuna göre evlilik uyumu puanları ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını karşılaştırmak için ilişkisiz ölçümlert-testi yapılmış olup yapılan t-Testi sonuçları Tablo 20'de sunulmuştur.

Tablo 20.

Evlilik Uyumunun Kronik Hastalığı Olma Durumuna Göre Karşılaştırılması

	N	\bar{X}	ss	sd	t	P
Kronik Hastalık						
Var	28	37,500	8,346	308	,124	,902
Yok	282	37,712	11,090			

Analiz sonuçlarına göre evlilik uyumu puanları kronik bir hastalığa sahip olmaya $t(308) = .099$, $p>01$. Bu bulgular evlilik uyumunun kronik bir hastalığa sahip olup olmamaya çalışmasına göre anlamlı bir değişiklik göstermediği şeklinde yorumlanabilir.

Ailede kronik hastalığı olan bir üyenin bulunması durumuna bağlı olarak evlilik uyumu puanları ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını karşılaştırmak için ilişkisiz ölçümler t-testi yapılmış olup yapılan t-Testi sonuçları Tablo 21'de sunulmuştur.

Tablo 21.

Evlilik Uyumunun Ailede Kronik Hastalığı Olan Bir Üye Olma Durumuna Göre Karşılaştırılması

	N	\bar{X}	ss	sd	t	P
Ailede Kronik Hastalık						
Var	81	38,493	11,238	307	,765	,445
Yok	228	37,416	10,757			

Analiz sonuçlarına göre evlilik uyumu puanları ailede kronik hastalığa sahip bir üyenin olmasına göre anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur (307) = .765, $p>01$. Bu bulgular evlilik uyumunun ailede kronik bir hastalığı

olan üyenin olup olmamasına çalışmasına göre anlamlı bir değişiklik göstermediği şeklinde yorumlanabilir.

Evlilik uyumu puanlarının gelir durumuna göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini değerlendirmek için tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Evlilik uyumunun eğitim seviyesine ilişkin Anova Sonuçları Tablo 22’te verilmiştir.

Tablo 22.

Evlilik Uyumunun Eğitim Seviyesine Göre Karşılaştırılması

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Eğitim Seviyesi	Gruplar Arası	580,454	4	145,114	1,234	,296
	Gruplar İçi	35863,433	305	117,585		
	Toplam	700829,835	309			

Evlilik uyumu puanlarının eğitim seviyesine göre anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur, $F(4,305)=1.234$, $p>.01$. Bu bulgu evlilik uyumunun eğitim seviyesine göre anlamlı bir şekilde değişiklik göstermediği şeklinde yorumlanabilir.

Evlilik uyumu puanlarının gelir durumuna göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini değerlendirmek için tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Evlilik uyumunun gelir durumuna ilişkin Anova Sonuçları Tablo 23’te verilmiştir.

Tablo 23.

Evlilik Uyumunun Gelir Durumuna Göre Karşılaştırılması

	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gelir Durumu	Gruplar Arası	860,583	3	286,861	2,467	,062
	Gruplar İçi	35583,304	306			
	Toplam	36443,887	309	116,285		

Evlilik uyumu puanlarının gelir durumuna göre anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur, $F(3,306)=2.46$, $p>.01$. Bu bulgu evlilik uyumunun gelir

durumuna göre anlamlı bir şekilde değişiklik göstermediği şeklinde yorumlanabilir.

Evlilik uyumu puanlarının evlilik şekline göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini değerlendirmek için tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Evlilik uyumu puanlarının evlilik şekline göre ANOVA sonuçları Tablo 24'te, evlilik uyumu puanlarının evlilik şekline göre betimsel istatistiği Tablo 25'te verilmiştir.

Tablo 24.

Evlilik Şekline Göre Evlilik Uyumu Puanlarının Karşılaştırılması

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar Arası	23333,483	2	11667,241	5,287	,006
Gruplar İçi	677495,353	307	2206,825		
Toplam	700829,835	309			

Tablo 25.

Evlenme Şekline Göre Evlilik Uyumu Puanlarının Betimsel İstatistiği

Evlenme Şekli	N	\bar{X}	ss
Görücü Usulü	32	32,531	10,779
Aşk Evliliği	242	38,793	10,715
Kısmen Tanıma	36	34,888	10,336

Analiz sonuçlarına göre evlilik uyumu puanları evlenme şekline göre anlamlı bir farklılık göstermektedir, $F(2,307)=6.263$, $p<,01$. Başka bir deyişle evlilik uyumu evlenme şekline göre anlamlı bir şekilde değişmektedir. Evlenme şekline göre evlilik uyumu puan farklarının hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre görücü usulü evlenenlerin ($\bar{X}=32.531$), aşk evliliği yapanlardan ($\bar{X}=38.793$) anlamlı bir şekilde daha düşük evlilik uyumu puanı aldıkları görülmüştür.

4.3. Evlilik Uyumu ve Psikolojik İyi Oluş Arasındaki İlişki

4.3.1 Psikolojik İyi Oluş ile Uyumlu ve Uyumsuz Evliliğe Sahip Olma Arasındaki İlişkisi

Psikolojik iyi oluş puanlarının uyumlu evliliğe sahip olup olmamaya göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını değerlendirmek amacıyla yapılan ilişkisiz ölçümler t-testi sonuçları Tablo 26'da sunulmuştur.

Tablo 26.

Psikolojik İyi Oluş Puanlarının Uyumlu ve Uyumsuz Evliliğe Sahip Olmaya Göre Karşılaştırılması

	N	\bar{X}	ss	sd	t	P
Evlilik Uyumu						
Uyumsuz	200	367,540	47,106	308	3,832	,000
Uyumlu	110	388,736	45,671			

Analiz sonuçlarına göre psikolojik iyi oluş puanları uyumlu ve uyumsuz evliliğe sahip olmaya göre anlamlı bir farklılık göstermektedir, $t(308)=3,832$ $p<,01$. Uyumsuz evlilikleri olanların psikolojik iyi oluş puanları ($\bar{X}=367,540$) uyumlu evliliği olanların psikolojik iyi oluş puanlarından ($\bar{X}=388,736$) daha düşüktür. Bu bulgu psikolojik iyi oluşun uyumlu bir evliliğe sahip olup olmamaya göre anlamlı bir şekilde değiştiği şeklinde yorumlanabilir.

4.3.2. Psikolojik İyi Oluşun Alt Boyutları ile Uyumlu ve Uyumsuz Evliliğe Sahip Olma Arasındaki İlişki

Psikolojik iyi oluşun alt boyutlarından alınan puanların uyumlu bir evliliğe sahip olup olmamaya göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını değerlendirmek amacıyla yapılan ilişkisiz ölçümler t-testi sonuçları Tablo 27'de sunulmuştur.

Tablo 27.

Psikolojik İyi Oluşun Alt Boyutlarının Uyumlu ve Uyumsuz Evliliğe Sahip Olmaya Göre Karşılaştırılması

		N	\bar{X}	ss	sd	t	P
Otonomi	Evlilik Uyumu						
	Uyumsuz	200	60	9,841	308	1,859	,064
	Uyumlu	110	62,102	9,020			
Olumlu İlişkiler	Evlilik Uyumu						
	Uyumsuz	200	64,060	11,587	308	2,826	,005
	Uyumlu	110	67,818	10,460			
Çevre Hakimiyeti	Evlilik Uyumu						
	Uyumsuz	200	60,090	9,182	308	3,695	,000
	Uyumlu	110	64,172	9,534			
Gelişime Açıklık	Evlilik Uyumu						
	Uyumsuz	200	63,665	8,896	308	1,309	,191
	Uyumlu	110	65,072	9,349			
Yaşam Amacı	Evlilik Uyumu						
	Uyumsuz	200	61,030	9,917	308	3,825	,000
	Uyumlu	110	62,418	9,595			
Kendini Kabul	Evlilik Uyumu						
	Uyumsuz	200	58,695	11,364	308	4,079	,000
	Uyumlu	110	64,081	10,672			

Analiz sonuçlarına göre psikolojik iyi oluşun otonomi alt boyutu puanları uyumlu ve uyumsuz evliliğe sahip olmaya göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir, $t(308)=1,859$ $p>,01$. Bu bulgu kişilerdeki otonomi özelliğinin uyumlu ve uyumsuz evliliğe sahip olmaya göre değişiklik göstermediği şeklinde yorumlanabilir.

Psikolojik iyi oluşun olumlu ilişkiler alt boyutu puanları uyumlu ve uyumsuz evliliğe sahip olmaya göre anlamlı bir farklılık göstermektedir, $t(308)=2,826$ $p<,01$. Uyumsuz evlilikleri olanların olumlu ilişkiler alt boyutu puanları ($\bar{X}=64,060$) uyumlu evliliği olanların olumlu ilişkiler alt boyutu puanlarından ($\bar{X}=67,818$) daha düşüktür. Bu bulgu olumlu ilişkilere sahip olmanın uyumlu

bir evliliğe sahip olup olmamaya göre anlamlı bir şekilde değişiklik gösterdiği şeklinde yorumlanabilir.

Psikolojik iyi oluşun çevresel hakimiyeti alt boyutu puanları uyumlu ve uyumsuz evliliğe sahip olmaya göre anlamlı bir farklılık göstermektedir, $t(308)=3,695$ $p<,01$. Uyumsuz evlilikleri olanların çevre hakimiyeti puanları ($\bar{X}=60,090$) uyumlu evliliği olanların çevre hakimiyeti puanlarından ($\bar{X}=64,172$) daha düşüktür. Bu bulgu çevresi üzerinde hakimiyet kurabilme özelliğinin uyumlu bir evliliğe sahip olup olmamaya göre anlamlı bir şekilde değişiklik gösterdiği şeklinde yorumlanabilir.

Psikolojik iyi oluşun gelişime açıklık alt boyutu puanları uyumlu ve uyumsuz evliliğe sahip olmaya göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir, $t(308)=1,859$ $p>,01$. Bu bulgu kişilerdeki gelişime açık olma özelliğinin uyumlu ve uyumsuz evliliğe sahip olmaya göre değişiklik göstermediği şeklinde yorumlanabilir.

Psikolojik iyi oluşun yaşam amacı alt boyutu puanları uyumlu ve uyumsuz evliliğe sahip olmaya göre anlamlı bir farklılık göstermektedir, $t(308)=3,825$ $p<,01$. Uyumsuz evlilikleri olanların yaşam amacı alt boyutu puanları ($\bar{X}=61,030$) uyumlu evliliği olanların yaşam amacı alt boyutu puanlarından ($\bar{X}=62,418$) daha düşüktür. Bu bulgu yaşam amacına sahip olma özelliğinin uyumlu bir evliliğe sahip olup olmamaya göre anlamlı bir şekilde değişiklik gösterdiği şeklinde yorumlanabilir.

Psikolojik iyi oluşun kendini kabul alt boyutu puanları uyumlu ve uyumsuz evliliğe sahip olmaya göre anlamlı bir farklılık göstermektedir, $t(308)=4,079$ $p<,01$. Uyumsuz evlilikleri olanların kendini kabul alt boyutu puanları ($\bar{X}=58,695$) uyumlu evliliği olanların kendini kabul alt boyutu puanlarından ($\bar{X}=64,081$) daha düşüktür. Bu bulgu kendini olduğu gibi kabul edebilme özelliğinin uyumlu bir evliliğe sahip olup olmamaya göre anlamlı bir şekilde değişiklik gösterdiği şeklinde yorumlanabilir.

4.3.3. Psikolojik İyi Oluşun Alt Boyutları ve Evlilik Uyumu Arasındaki İlişkisi

Katılımcıların evlilik uyumu puanları ile psikolojik iyi oluşun alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını incelemek için yapılan pearson momentler çarpımı korelasyon analizi sonuçları Tablo 28'de sunulmuştur.

Tablo 28.

Evlilik Uyumu ve Psikolojik İyi Oluşun Alt Boyutları Arasındaki İlişki

		Otonomi	Olumlu İlişkiler	Çevre Hakimiyeti	Gelişime Açıklık	Yaşam Amacı	Kendini Kabul
Evlilik Uyumu	r	,09	,176**	,223**	,094	,266**	,242**
	p	,114	,002	,000	,097	,000	,000
	N	310	310	310	310	310	310

Analiz sonuçlarına göre evli çiftlerin evlilik uyumu puanları ve psikolojik iyi oluşun otonomi alt boyutu ($r=0,09$, $p>.01$) ve gelişime açıklık alt boyutu ($r=.094$, $p>.01$) arasında anlamlı bir ilişki olmadığı, diğerleriyle olumlu ilişkiler alt boyu ($r=.176$, $p<.01$), çevresel hakimiyet alt boyutu ($r=.223$, $p<.01$), yaşam amacına sahip olma alt boyutu ($r=.236$, $p<.01$) ve kendini kabul alt boyutu ($r=.242$, $p<.01$) arasında pozitif yönlü ve anlamlı ilişki olduğu bulunmuştur. Bu durum diğerleriyle olumlu ilişkilere sahip olma, çevresini kendi ihtiyaçları doğrultusunda düzenleyebilme, yaşamında anlamlı amaçları olma ve benliğini olduğu gibi kabul edebilme arttıkça evlilik uyumu arttığı şeklinde yorumlanabilir.

Evlilik uyumu ile ilişkili olduğu tespit edilen olumlu ilişkiler, çevre hakimiyeti, yaşam amacı ve kendini kabul alt boyutlarının evlilik uyumundaki değişimin ne kadarının yordayıcısı olduğunu tespit etmek için yapılan çoklu regresyon analizi sonuçları Tablo 29'da sunulmuştur.

Tablo 29.

Evlilik Uyumunu Psikolojik İyi Oluş Alt Boyutlarının Yordamasına İlişkin Regresyon Sonuçları

Yordayıcı Değişken	B	Standart Hata	β	T	p	İkili r	Kısmi r
Olumlu İlişkiler	,001	,069	,001	,013	,989	,176	,001
Çevre Hakimiyeti	,042	,099	,036	,422	,673	,223	,024
Yaşam Amacı	,191	,085	,176	2,253	,025	,266	,128
Kendini Kabul	,096	,081	,101	1,188	,236	,242	,068

R=,282 R²=,080

F (4,305)=6,603 p=.000

Analiz sonuçlarına göre psikolojik iyi oluşun olumlu ilişkiler, çevresel hakimiyet, yaşam amacı ve kendini kabul alt boyutları ile evlilik uyumu arasındaki ikili ve kısmi korelasyonlar incelendiğinde, olumlu ilişkiler ve evlilik uyumu arasında pozitif ve düşük düzeyde bir ilişki ($r=.18$) olduğu diğer değişkenler kontrol edildiğinde korelasyonun $r=.01$ hesaplandığı, çevre hakimiyeti ve evlilik uyumu arasında pozitif ve düşük düzeyde bir ilişki olduğu ($r=.22$) diğer değişkenler kontrol edildiğinde $r=.02$ hesaplandığı, yaşam amacı ve evlilik uyumu arasında pozitif ve düşük düzeyde bir ilişki olduğu ($r=.27$) diğer değişkenler kontrol edildiğinde korelasyonun $r=.13$ hesaplandığı, kendini kabul ve evlilik uyumu arasında pozitif ve düşük düzeyde bir ilişkinin olduğu ($r=.24$) diğer değişkenler kontrol edildiğinde $r=.07$ hesaplandığı görülmektedir. Diğerleriyle olumlu ilişkiler, çevre hakimiyeti, yaşam amacı ve kendini kabul değişkenleri birlikte evlilik uyumu puanları ile pozitif ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki göstermektedir, $R=.282$, $R^2=.080$, $p<.01$. adı geçen 4 değişken birlikte evlilik uyumunun .08'ini açıklamaktadır. Standardize edilmiş regresyon katsayısına göre, yordayıcı değişkenlerin evlilik uyumu üzerindeki göreceli önem sırası yaşam amacı, kendini kabul, çevre hakimiyeti ve olumlu ilişkiler şeklindedir.

4.4.4. Psikolojik İyi Oluş ve Evlilik Uyumu Arasındaki İlişkisi

Katılımcıların evlilik uyumu puanları ile psikolojik iyi oluş puanları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını incelemek amacıyla yapılan pearson momentler çarpımı korelasyon analizi sonuçları Tablo 30'da sunulmuştur.

Tablo 30.

Evlilik Uyumu ile Psikolojik İyi Oluş Arasındaki İlişki

		Psikolojik İyi Oluş
Evlilik Uyumu	r	,236**
	p	,000
	N	310

Analiz sonuçlarına göre evli çiftlerin evlilik uyumu ile psikolojik iyi oluşu arasında ($r=.236$, $p<.01$) pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu durum evlilik uyumu arttıkça psikolojik iyi oluşun da arttığı şeklinde yorumlanabilir.

Evlilik uyumunun psikolojik iyi oluştaki değişimin ne kadarını yordadığını tespit etmek için yapılan basit doğrusal regresyon analizi sonuçları Tablo 31'de sunulmuştur.

Tablo 31.

Evlilik Uyumunun Psikolojik İyi Oluşa Etkisi

Model	Değişken	B	Standart Hata	β	T	p
1	Evlilik Uyumu	1,036	,243	,236	4,268	,000

R=.236 R²=.056
F (1,308)=18,212 p=.000

Analiz sonuçları incelendiğinde evlilik uyumunun psikolojik iyi oluşun anlamlı bir yordayıcısı olduğu görülmektedir, R= .236, R²=.056, F (1,308)= 18,212, $p<.01$. psikolojik iyi oluşa ilişkin toplam varyansın .06'sının evlilik uyumu ile açıklandığı söylenebilir.

5. BÖLÜM

TARTIŞMA

Evlilik uyumu ve psikolojik iyi oluşun bazı demografik değişkenlere göre değişiklik gösterip göstermediği ve evli çiftlerin evlilik uyumları ile psikolojik iyi oluşları arasındaki ilişkinin incelenmesinin amaçlandığı bu çalışmada Psikolojik İyi Oluş Ölçeği, Evlilik Uyum Ölçeği ve Demografik Bilgi Formu kullanılarak elde edilen veriler analiz edilmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre evlilik uyumunun cinsiyete göre farklılık göstermediği görülmüştür. Literatürde cinsiyetin evlilik uyumu ile anlamlı bir ilişkisi olduğunu ortaya koyan çalışmalar mevcuttur (Bir Aktürk, 2006; Canel, 2007; Nunes,2008; Çınar,2008). Evlilik uyumu ve cinsiyet arasında erkeklerin kadınlardan daha yüksek evlilik uyumuna sahip olduğu şeklinde bir ilişki olduğunu savunan çalışmalar olduğu gibi (Çakır, 2008; Şener ve Terzioğlu, 2002) kadınların daha yüksek evlilik uyumuna sahip olduğunu savunan görüşler de vardır (Sternberg ve Hojjat, 1997). Ancak günümüzde cinsiyet ve evlilik uyumu arasında herhangi bir ilişkinin olmadığını söyleyen araştırmalara daha çok rastlanmaktadır. (Bonds-Raacke ve ark. 2001; Hamamcı, 2005; Güven, 2005;Yavuz, 2015; Sancaktar, 2016). Bu sonuç elde edilen bulgunun literatür ile uyumlu olduğunu bize göstermektedir. Kadın ya da erkek olmak evliliğin uyumlu veya uyumsuz algılanmasına salt olarak bir etki etmemekte, uyumlu evlilik algısını farklı değişkenlerin belirlediği düşünülmektedir.

Evlilik uyumunun cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermemesini değişen cinsiyet rolleriyle ilgili tanımlayan yaklaşımlar vardır (Wilkie ve Ferree'e, 1998; Yeşiltepe, 2011). Literatüre bakıldığında kadınların iş dünyasına katılmasıyla birlikte evin düzeni çocuk bakımı gibi konularda eşlerin eşit

sorumluluk sahibi oldukları ve bunun da evlik uyumunu olumlu etkilediği açıklanmaktadır. Ancak Çağ ve Yıldırım (2013)'in yaptığı çalışmada evli bireylerdeki iş bölümünün evlilik doyumunu anlamlı düzeyde etkilemediği bulunmuştur. Benzer şekilde bu çalışmada da her iki eşin çalışma durumunun evlilik uyumuna bir etkisi olup olmadığına bakıldığında anlamlı bir sonuca ulaşılamamıştır. Eşlerin her ikisinin de çalışması evlilik uyum puanlarında herhangi bir değişikliğe sebep olmadığı görülmüştür. Literatürde bunu destekleyen görüşler vardır. Zehir (2016)'in kırsal ve kentsel bölgelerde yaşayan kadınlarla yaptığı çalışmada her iki eşin çalışması ve evlilik uyumu arasında bir ilişki olmadığı saptanmıştır. Her iki eşin çalışmasının evlilik uyumuna bir etkisi olmadığına bulunduğu bu çalışmada literatür ile uyumlu sonuçlar elde edilmiştir. Kadının ve erkeğin ikisinin de ekonomik olarak aile bütçesine katkısının olmasının evliliği uyumlu algılamaya etki etmediği, çiftlerin ekonomik kazanç elde etmek dışındaki sorumlulukların paylaşımının uyumlu evlilik algısında daha etkili olabileceği düşünülmüştür.

Çocuk sahibi olmanın evlilik uyumunu etkileyip etkilemediğine bakıldığında, çok sahibi olan kişilerin evlilik uyumunun çocuk sahibi olmayanlara göre daha düşük olduğu bulunmuştur. Literatüre bakıldığında çocuk sahibi olmanın evlilik uyumunu olumsuz etkilediği yönünde araştırmalar bulunmaktadır (Yılmaz, 2001; Fışıloğlu, 2001; Ödemiş, 2008). Bunun yanı sıra çocuk sahibi olmak ve evlilik uyumu arasında anlamlı herhangi bir ilişki olmadığını söyleyen çalışmalar da mevcuttur (Gürsoy, 2004; Demiray, 2006; Çınar, 2008). Çiftlerin çocuk sahibi olduktan sonra çocuk yetiştirmeyle ilgili fikir ayrılıkları yaşamaları, çocukla ilgili görev ve sorumlulukların paylaşılmasıyla ilgili problemler ve zaman geçtikçe eşler üzerinde aynı zamanda kök ailelerle ilgili sorumlulukların da ortaya çıkmasının evlilik uyumunu olumsuz etkileyebileceği düşünülmektedir. Bu görüşü destekler nitelikte Yavuz (2015) tarafından yürütülen çalışmada çocuk sayısı ile evlilikte problem çözme becerileri arasında anlamlı bir ilişki olduğu, çocuk sayısının artışın evlilik sorumluluklarının artmasına sebep olduğu saptanmıştır. Bu çalışma da çocuğu olmadığını bildiren katılımcıların .57'si iki yıldan az evlilik birlikteliğini sürdürdüğünü bildirirken, çocuğunu olduğunu bildiren katılımcıların .99'u 2 yıl ve üzerinde evlilik birlikteliğini sürdürdüğünü bildirmiştir. Bu bulgu çocuk

sahibi kişilerin evlilik uyumu puanlarının yüksek olmasının evlilik süresiyle de ilişkili olabileceğini düşündürmektedir.

Evlilik uyumunun evlilik şekline göre bir değişiklik gösterip göstermediğine bakıldığında aşk evliliği yapan kişilerin evlilik uyumlarının görücü usulü evlenenlerden anlamlı bir şekilde farklılık gösterdiği bulunmuştur. Literatüre bakıldığında bunun aksini savunan evlilik uyumunun evlilik şekline bağlı olmadığını gösteren çalışmalar vardır (Ödemiş, 2008; Akbaş, 2008; Berk, 2009). Bunun yanında geleneksel olmayan evliliklerde otorite ve iş bölümü problemleri yaşandığı için görücü usulü evliliklerin daha avantajlı olduğunu ileri süren (Rhoden, 2003) görüşler olsa da aşk evliliği yapan ya da flört ederek evlenen kişilerin evlilik uyumlarının daha yüksek olduğunu gösteren çalışmalar çoğunluktadır. (Çimen, 2007; Çınar, 2008; Cingisiz, 2010; Gül, 2016). Bu araştırmada da bu yönde sonuç elde edilmiş olması evlenmeden önce eşe karşı duygusal yakınlık hissetmenin evlilik uyumunu etkileyen önemli faktörlerden olduğunu ortaya koymaktadır.

Evlilik uyumu ve gelir düzeyi arasındaki ilişkiye bakıldığında aralarında herhangi bir ilişkiye rastlanmamıştır. Yıldırım (1993) ve Anar (2011) da yaptıkları araştırmalarda maddi gelirin evlilik uyumunu yordamadığı ve aralarında bir ilişki olmadığı sonucuna varmışlardır. Ancak bunun aksini söyleyen çalışmalar da vardır (Şendil ve Korkut, 2012; Yavuz 2015; Uçar, 2018). Zaniah ve ark (2012) tarafından yürütülen bir çalışmada gelir düzeyi yüksek olan kişilerin evlilik doyumlarının gelir düzeyi düşük kişilerden daha yüksek evlilik uyumuna sahip olduğu tespit edilmiştir. Çınar (2008)'ın yaptığı çalışmaya göre de 3000tl gelirin altında ola kişilerin evlilik uyumu daha yüksek gelirliliğe göre daha düşüktür. Sancaktar ise (2016) elde edilen bulgulara paralel olarak evlilik doyumlarının gelir durumuna göre farklılaştığını belirtmiştir. Tüm bu bulgular doğrultusunda maddi gelirin evlilik birlikteliği açısından önemli olduğu kişilerin evliliklerini uyumlu algımasında önemli bir etken olduğu söylenebilir.

Evlilik uyumu ve eğitim durumu arasındaki ilişkiye bakıldığında aralarında anlamlı herhangi bir ilişki elde edilememiştir. Literatüre bakıldığında bunu destekler nitelikte çalışmalar mevcuttur (Fidanoğlu, 2006; Erdoğan, 2007; Kublay, 2013) Ancak Çınar (2008) yaptığı bir araştırmada, lise ve altı eğitim

seviyesinde olan kadınların evlilik uyumlarının daha düşük olduğunu, Sezer (2005) ve Gürsoy (2004) ise evli kadınların eğitim seviyelerinin yüksek olmasının evlilik uyumu ile pozitif yönde ilişkili olduğunu bulmuştur. Bunlara paralel olarak Şendil ve Korkut (2012) da düşük eğitim seviyesinde olan kişilerin evlilik uyumlarının daha düşük olduğunu bulmuştur. Literatür ile farklı sonuç elde edilmesi bu çalışmanın örneklem grubunun sosyo kültürel yapısının homojen olmasından kaynaklanmış olabileceği düşünülmektedir.

Psikolojik iyi oluş ve eğitim düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığına bakıldığında üniversite mezunu olanların ilkökul mezunu olanlardan daha yüksek psikolojik iyi oluşa sahip olduğu saptanmıştır. Benzer şekilde Ryff ve Singer (2002), tarafından yapılan bir araştırmada da eğitim düzeyi yüksek kadınların psikolojik iyi olma düzeylerinin eğitim düzeyi düşük olanlardan daha yüksek olduğu saptanmıştır. Buna benzer olarak Çınar (2008) üniversite mezunu olan kişilerin psikolojik iyi oluşlarının daha düşük eğitim seviyesinde olanlardan daha yüksek olduğunu bulmuştur. Softa ve ark.(2015)'nin yaşlı kişiler ile yaptıkları çalışmada ortaokul ve üzeri eğitim seviyesinde olan yaşlıların yaşam doyumu düzeylerinin, okuma yazma bilmeyen ve ilkökul mezunu olan yaşlılardan daha yüksek olduğu sonucuna varmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda eğitim seviyesinin psikolojik iyi oluşun anlamlı bir yordayıcısı olabileceği söylenebilir.

Gelir durumu ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkiye bakıldığında gelir durumu yüksek olan bireylerin psikolojik iyi oluşlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Literatüre bakıldığında da buna benzer pek çok çalışmaya rastlanmaktadır (Ryff ve ark., 1999; Kaplan ve ark., 2008; Anlı, 2011; Moe, 2012; Uçar 2018;). Taşdemir (2018) yaptığı bir çalışmada 6000 tl üzeri maaş alanların psikolojik iyi oluşlarının asgari ücret alanlardan daha yüksek olduğunu bulmuştur. Bu çalışmada ise 4000 tl- 9999tl gelir aralığında olan kişilerin 1500-3999tl geliri olanlardan istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksek psikolojik iyi oluş puanlarına sahip oldukları görülmüştür. Bu bulgular gelir düzeyi arttıkça psikolojik iyi oluşun arttığı sonucuna ulaştırmaktadır. Ancak bunun aksini gösteren çalışmalar da mevcuttur. (Biswas ve ark., 2004; Karabeyeser, 2013; İşgör, 2017). Gelir durumu ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkiye ilişkin literatürde farklı sonuçlar olmasına

rağmen gelir durumu arttıkça psikolojik iyi oluşun da olumlu etkilendiğine dair bulgular çoğunluktadır. Bu da bize gelir durumunun psikolojik iyi oluşa ilişkin anlamlı bir yordayıcı olduğunu göstermektedir.

Evlilik şekli ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkiye bakıldığında aşk evliliği yapanların hem görücü usulü evlenen hem de evlenmeden önce eşini kısmen tanıyanlardan anlamlı düzeyde daha iyi psikolojik iyi oluşa sahip oldukları tespit edilmiştir. Literatürde benzer sonuçlara ulaşan araştırmalara rastlanmaktadır (Uçar, 2018). Özbek (2016) de flört ederek evlenen kişilerin psikolojik iyi oluşlarının daha yüksek olduğunu bulmuştur. Araştırmadan elde edilen bu sonuç doğrultusunda evlenmeden önce eşe karşı duygusal yakınlık hissedilmesi ve kısmen de olsa eşin tanınıyor olmasının psikolojik iyi oluş etkileyen faktörlerden olduğunu bize göstermektedir.

Psikolojik iyi oluş ve cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığına bakıldığında psikolojik iyi oluşun cinsiyete göre değişiklik göstermediği bulunmuştur. Literatürde psikolojik iyi oluş ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığına dair pek çok çalışma mevcuttur. (Hori, 2010; Tütüncü, 2011; Özbek, 2016; Demirtaş 2016; Avşaroğlu, 2017). Uçar (2018) psikologlarla yaptığı bir çalışmada cinsiyetin psikolojik iyi olmayı anlamlı düzeyde yordamadığını belirtirken Seyhan (2014) üniversite öğrencileriyle yaptığı çalışmada kız ve erkek öğrencilerin psikolojik iyi olma seviyeleri arasında bir farklılık olmadığını saptamıştır. Ancak kadınların psikolojik iyi oluş seviyelerinin erkeklerden daha yüksek olduğunu savunan çalışmalar da bulunmaktadır. (Cenkseven, 2004; Cirhinlioğlu, 2006; Ryff ve Singer, 2008; Kuyumcu, 2012; Gediksiz 2013). Literatürde kadın ya da erkek olmanın psikolojik iyi oluş ile ilişkili olup olmamasına dair farklı bulgular yer alsa da bu araştırma bulgularıyla ilişkili olarak cinsiyetin tek başına psikolojik iyi oluşu yordayıcı bir değişken olmayacağı düşünülmektedir.

Psikolojik iyi oluş ile çocuk sahibi olmak arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Bunun sebebinin çocuk sahibi olan ailelerin demografik özellikleri bakımından eşitlenememiş olduğundan kaynaklandığı düşünülmektedir. Literatürde de bu konuyla ilgili çok çalışma bulunmamakla birlikte, çocuk sayısı ve psikolojik iyi oluş arasında anlamlı bir ilişki olduğunu savunan çalışmalar mevcuttur (Uçar, 2018; Özbek, 2016).

Psikolojik iyi olma düzeyi ile yaş arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir. Özbek (2016)'in 200 evli çift ile yaptığı çalışmada benzer bir sonuca ulaşmıştır. Ancak yaş ile bağlantılı olarak psikolojik iyi oluşun da arttığını tespit eden araştırmalar vardır (Timur, 2008; Yılmaz, 2013). Bunun dışında yaş ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkiyi farklı bir şekilde tanımlayan Cooper ve ark (1995), orta yaşlara doğru artan psikolojik iyi oluşun daha ileri yaşlarda giderek azaldığını bulmuştur.

Psikiyatrik hastalık öyküsüne sahip olmanın psikolojik iyi oluş ile ilişkisine bakıldığında aralarında anlamlı herhangi bir ilişkiye rastlanmamıştır. Ancak Taşdemir (2018) psikologlar ile yaptığı bir çalışmada psikolojik hastalık öyküsü olan psikologların, psikolojik hastalık öyküsü olmayan psikologlardan daha yüksek psikolojik iyi oluşa sahip olduğunu bulmuştur.

Bu araştırmada kronik rahatsızlığı olan ve aile kronik rahatsızlığı olan bir üyenin olmasının kişilerin psikolojik iyi oluşları üzerine bir etkisi olup olmadığına bakılmış ve anlamlı sonuçlar elde edilememiştir. Literatüre bakıldığında da buna benzer bir çalışmaya rastlanmamıştır. Ancak engelli çocuğu olan aileler ile yapılan çalışmalarda bu ailelerde depresyon, anksiyete gibi bozukluklara rastlanıldığı görülmektedir (Karadağ, 2009; Şengül ve Baykan, 2013). Bu konuda yapılacak daha kapsamlı çalışmaların literatüre önemli katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Evlilik süresi ve psikolojik iyi oluş arasında bir ilişki olup olmadığına bakıldığında psikolojik iyi oluş ve evlilik süresi arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir. Ancak literatürde bunun aksini savunan çalışmada mevcuttur (Özbek, 2016). Evliliğin dinamiklerinin evlilik süresinden daha önemli olabileceği düşünüldüğünden evlilik süresinin psikolojik iyi oluşu yordamada tek başına etkili bir değişken olamayacağı kanatine varılmıştır.

Bu çalışmada psikolojik iyi oluş ile evlilik uyumu arasında anlamlı bir ilişki olduğu, uyumlu evliliğe sahip kişilerin uyumsuz evliliğe sahip kişilerden daha yüksek psikolojik iyi oluş puanlarına sahip oldukları bulgusu elde edilmiştir. Ayrıca psikolojik iyi oluşun diğerleriyle olumlu ilişkiler, çevre hakimiyeti, yaşam amacı ve kendini kabul alt boyutları ile evlilik uyumu arasında da

anlamli bir iliŒki olduğu saptanmiŒtır. Literatüre bakıldığında bu sonucu destekler nitelikte alıŒmalar görülmektedir (YeŒiltepe, 2011).

Segrin ve ark. (2007) bireyin sosyal iliŒkilerinde yaŒadıĐı problemleri çözebilme becerisinin psikolojik iyi olma ve yaŒam kalitesini arttırdığı, depresif semptomları ve algılanan stresi azalttığını belirtmiŒlerdir. Bu alıŒmada da diğerleriyle olumlu iliŒkiler alt boyutu ve evlilik uyumu arasında anlamli iliŒki bulunması bunu destekler niteliktedir. Benzer Œekilde problem çözme becerisi ile evlilik uyumu arasında pozitif bir iliŒki olduğunu savunan alıŒmalar (Güven ve Sevim, 2007), olumlu iliŒkinin sürdürülebilmesi bağlamında elde edilen sonuçları desteklemektedir (Uçar, 2018). Scheidler (2008) ise bireylerin iyi oluŒ düzeylerinin bireylerin yaŒam kalitelerini etkilediğini bunun da uyumlu evlilikler ile yakından iliŒkili olduğunu savunmuŒtur. GmŒ (2015)'te yürüttüğü bir alıŒma da evlilik uyumu azaldıkça ruhsal hastalık belirtilerinin arttığını bulmuŒtur. Evli bir bireyin yaŒamında en çok iletiŒimde bulunduğu insanlar genellikle eŒi ve çocuklarıdır. Bu sebeple aile içi olumlu duygulanım yaŒatan olayların fazla olmasının bireyin öznel mutluluğunu olumlu etkilediği gibi evlilik uyumunu da olumlu etkilediği dŒnlmektedir (Kublay, 2013). Tüm bu bulgular göz önüne alındığında insan hayatında binlerce yıl öncesinden var olan evlilik kurumunun kiŒilerin psikolojik iyi oluŒları üzerinde önemli bir etkisi olduğu ve baŒarılı evlilik birlikteliğinin yaŒam kalitesi ile yakından iliŒkili olduğu sonucuna varılmıŒtır. Ayrıca psikolojik iyi oluŒ kavramının diğerleriyle olumlu iliŒkiler, çevresel hakimiyet, yaŒam amacı ve kendini kabul alt boyutları ile evlilik uyumunun iliŒkili olması evlilik kavramının insan hayatında ne kadar önemli bir yer ettiğini bize göstermektedir.

6.BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1.SONUÇ

Araştırmada elde edilen sonuçlar doğrultusunda;

- Evli çiftlerin evlilik uyumu ve psikolojik iyi oluşu arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğu, uyumlu evliliğe sahip olanların psikolojik iyi oluşlarının olumsuz evliliğe sahip olanlardan daha yüksek olduğu bulunmuştur.
- Psikolojik iyi oluş ölçeğinin olumlu ilişkiler, çevre hakimiyeti, yaşam amacı ve kendini kabul alt ölçekleri ile evlilik uyumu arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğu, otonomi ve gelişime açıklık alt boyutu ile anlamlı herhangi bir ilişkinin olmadığı görülmüştür.
- Psikolojik iyi oluş ölçeğinin alt boyutları olan otonomi ve gelişime açıklık özelliklerinin uyumlu ve uyumsuz evliliğe sahip olmaya göre değişiklik göstermediği bulunmuştur.
- Psikolojik iyi oluş ölçeğinin alt boyutu olan diğerleriyle olumlu ilişkiler uyumlu evliliği olanlarda uyumsuz evliliği olanlara göre daha yüksek oranda görülmektedir.
- Psikolojik iyi oluş ölçeğinin alt boyutu olan çevresel hakimiyeti özelliği uyumlu evliliği olanlarda uyumsuz evliliği olanlara göre daha yüksek oranda görülmektedir.
- Psikolojik iyi oluş ölçeğinin alt boyutu olan yaşam amacına sahip olma özelliği uyumlu evliliği olanlarda uyumsuz evliliği olanlara göre daha yüksek oranda görülmektedir.

- Psikolojik iyi oluş ölçeğinin alt boyutu olan kendini kabul etme özelliği uyumlu evliliği olanlarda uyumsuz evliliği olanlara göre daha yüksek oranda görülmektedir.
- Evlilik uyumunun çocuk sahibi olmaya göre değişiklik gösterdiği, çocuk sahibi olanların daha düşük evlilik uyumuna sahip olduğu bulunmuştur.
- Evlilik uyumunun evlilik şekline göre değişiklik gösterdiği aşk evliliği yapanların görücü usulü evlenenlerden daha yüksek evlilik uyumuna sahip olduğu görülmüştür.
- Evlilik uyumunun cinsiyete, yaşa, eğitim seviyesine, gelir durumuna, her iki eşin çalışma durumuna, psikolojik hastalık öyküsü olmasına, kronik bir hastalığa sahip olmaya ve ailede kronik hastalığı olan bir üyenin olmasına göre farklılık göstermediği bulunmuştur.
- Psikolojik iyi oluşun eğitim seviyesine göre değişiklik gösterdiği üniversite mezunu olanların ilkökul mezunu olanlardan daha yüksek psikolojik iyi oluşa sahip olduğu görülmüştür.
- Psikolojik iyi oluşun gelir seviyesine göre değişiklik gösterdiği, 4000tl-9999tl gelir aralığında olanların 1500tl-3999tl gelir aralığında olanlardan daha yüksek psikolojik iyi oluşa sahip olduğu görülmüştür.
- Psikolojik iyi oluşun evlenme şekline göre değişiklik gösterdiği, görücü usulü evlenenlerin hem aşk evliliği yapanlardan hem evlenmeden önce eşini kısmen tanıyanlardan daha düşük psikolojik iyi oluşa sahip olduğu görülmüştür.
- Psikolojik iyi oluşun yaşa, çocuk sahibi olmaya, evlilik süresine, psikolojik hastalık öyküsünün olmasına, kronik bir hastalığa sahip olmaya, ailede kronik hastalığı olan bir üyenin olmasına ve her iki eşin çalışma durumuna göre değişiklik göstermediği bulunmuştur.

6.2.ÖNERİLER

Psikolojik iyi oluş ve evlilik uyumu çalışılırken farklı sosyokültürel grupları barındıran bir uygulama yapılması ve daha geniş bir örneklem ile çalışılmasının elde edilecek verilerin daha güvenilir olmasını sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu çalışmada psikolojik hastalık öyküsünün olması, kronik bir hastalığa sahip olma ya da ailede kronik hastalığı olan bir üyenin olması ile psikolojik iyi oluş arasında anlamlı ilişki bulunamamıştır. Ancak psikolojik ve kronik hastalığa sahip kişilerden kontrol ve deney grubu oluşturularak yürütecek çalışmaların psikolojik iyi oluş ile ilişkisini daha kesin sonuçlarla ortaya koyulabileceği düşünülmektedir.

Evli bireyler belirlenirken demografik özelliklerin kontrol altında tutulması ve eş değer özellikte evliliklerin seçilmesinin psikolojik iyi oluş hakkında daha kesin yorumlar yapılabilmesini sağlayacağı düşünülmektedir.

Psikolojik iyi oluş ve evlilik ilişkisi arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığının değerlendirilebilmesi için evli ve evli olmayan iki grup ile birlikte çalışılmasının da literatüre önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Akar, H. (2005). *Psikiyatrik Yardım Talebi Olanlar ile Olmayan Boşanma Aşamasında Olan Çiftlerde; Çift Uyumu ve Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişkinin Karşılaştırılması*. İstanbul: Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh ve Sinir Hastalıkları eğitim ve Araştırma Hastanesi,12. Psikiyatri birimi, Tıpta Uzmanlık Tezi.
- Akbaş, M. (2008). *Endüstri Meslek Liselerinde Görev Yapan Öğretmenlerin Evlilik Uyumları ile Öğretmenlik Tutumları Arasındaki İlişki*. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Akın, A. (2013). *Psikolojik İyi Olma*. Ahmet Akın (Ed.), Güncel psikolojik Kavramlar (s. 23-52). Sakarya: Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınları.
- Anar, B. (2011). *Evli Ve Çalışan Yetişkinlerin Toplumsal Cinsiyet Rollerini ile Evlilik Doyumu Ve İş Doyumu İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Anlı, G. (2011). *Kendini Sabotaj ile Psikolojik İyi Olma Arasındaki İlişkinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ar, Ö. F. (2014). *Normal Gelişim Gösteren Çocuğa Sahip Ebeveynler ile Otizmlili Çocuğa Sahip Ebeveynlerin Evlilik Uyumu ve Anksiyete Düzeylerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi, İstanbul.
- ASAGEM (2010). *Türkiye Aile Değerleri Araştırması*. Ankara.
- Ateş, R. (2014). *Evlilikte İlk Yıllar, Çatışmalar ve "Güç" Kavramı*. Evlilik Okulu. İstanbul: Remzi Yayınevi.
- Austin, E. J., Saklofske, D. H., & Egan, V. (2005). Personality, Well-being and Health Correlates of Trait Emotional İntelligence. *Personality and Individual Differences*, 38 (3): 547-558.
- Avşaroğlu, Z. (2017). *Bir Dönem Boyunca Verilen Pozitif Psikoloji Dersinin Öğrencilerin Mental İyi Oluş ve Kişisel İyi Oluşlarına Olan Etkisinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Ayhan, S., 2016, Şiddete Uğrayan Kadınların Depresyon ve Yalnızlık Düzeylerinin Evlilik Uyumlarının Etkisinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Baker, P. (1986). *Basic Family Therapy*. USA: Oxford University Press.
- Başkanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı (1990). *Kavramlar ve Tanımlar*. Ankara: Başbakanlık Aile Araştırma kurumu Başkanlığı Yayını.
- Berk, M. (2009). *Evli Öğretmenlerin Yükleme Tarzları Ve Evlilik Doyum Algılarının Bazı Demografik Değişkenler Açısından incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Berry, J.W., & Worthington, Jr, E.L. (2001). *Forgiveness, Relationship Quality, Stres While Imagining Relationship Events, and Physical and Mental Health*. *Journal of Counseling Psychology*, 48 (4), 447-455.
- Bilen, M. (1994). *Sağlıklı İnsan İlişkileri* (5.Baskı). Ankara: Armoni Ltd.
- Bir Aktürk E. (2006), *Marital Satisfaction In Turkish Remarried Families: Comparison Among Marital Status, Effect Of Stepchildren, And Contributing Factors*. Yüksek Lisans Tezi. Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Biswas-Diener, R., Diener, E., & Tamir, M. (2004). *The Psychology of Subjective Well-Being*. *Daedalus*, 133 (2), 18-26.
- Bonds-Raacke, J. M., Bearden, E. S., Carriere, N. J., Anderson, E. M. ve Nicks, S. D. (2001). *Engaging distortions: Are We Idealizing Marriage?* *Journal of Psychology*, 135 (2): 179- 184.
- Boran, F. (2003). *Aşk ve Evlilik*. Epsilon Yayıncılık. Ankara.
- Bowman, M.L. (1990). *Coping Efforts and Marital Satisfaction: Measuring Marital Coping and Its Correlates*. *Journal of Marriage and Family*. 52 (2):463-475.
- Bradburn, N. M. (1969). *The structure of psychological well-being*. Chicago: Aldine.
- Bülbül, S., & Giray, S. (2011). *Sosyodemografik Özellikler İle Mutluluk Algısı Arasındaki İlişki Yapısının Analizi*. *Ege Akademik Bakış*, 11, 113.

- Canel, A.N. (2007). *Ailede Problem Çözme, Evlilik Doyumu ve Örnek Bir grup Çalışmasının Sınanması*. Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Cenkseven, F. (2004). *Üniversite öğrencilerinde öznel ve psikolojik iyi olmanın yordayıcılarının incelenmesi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Çukurova Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Cenkseven, F., & Akbaş, T. (2007). *Üniversite Öğrencilerinde Öznel Ve Psikolojik İyi Olmanın Yordayıcılarının İncelenmesi*. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 3 (27), 43-65.
- Cingisiz, N. (2010). *Ortaöğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Duygusal Zekaları İle Evlilik Doyumları Arasındaki İlişki*. Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Cirhinlioğlu, F. G. (2006). *Üniversite Öğrencilerinde Utanç Eğilimi, Dini Yönelimler, Benlik Kurguları Ve Psikolojik İyi Hali Arasındaki İlişkiler*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Cooper, H., Okamura, L., & McNeil, P. (1995). *Situation and Personality Correlates of Psychological Well-Being: Social Activity and Personal Control*. Journal of Research in Personality , 29 (4): 295-417.
- Cowan CP., Cowan, P.A., Heming, G., Garrett, E., Coysh, W.S., Curtis- Boles, H et al. (1985). *Transition to Parenthood: His Hers and theirs*. Journal of Family Issues, 6: 451-481.
- Çağ, P. T., & Yıldırım, İ. T. (2013). *Evlilik Doyumunu Yordayan İlişkisel Ve Kişisel Değişkenler*. Türk Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Dergisi, 4 (39), 13.
- Çakır, S. (2008), *Evli Bireylerin Evlilik Uyumlarının Ana-Babalarına Bağlanma Düzeyleri Ve Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çelik, M. (2006). *Evlilik Doyumu Ölçeğini Geliştirme Çalışması*. Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimler Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi.

- Çetin, B.T. (2010). *Evlilik Doyumunun Bazı Değişkenlere göre Yordanması*. Yayınlanmamış doktora tezi, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Çınar, L. (2008). *Evlilik Doyumu: Cinsiyet Roller ve Yardım Arama Tutumu*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler, Ankara. Enstitüsü.
- Çimen, Ş. E. (2007). *Görücü Usulü ve Anlaşarak Evlenen Bireylerin Çeşitli Sosyal, Psikolojik Faktörler Yönünden Karşılaştırılması*. Yayınlanmamış yüksek lisanstezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Demiray, Ö. (2006). *Evlilikte Uyumun Demografik Özelliklere Göre İncelenmesi*. Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi.
- Demirtaş, S. (2016). *Okul Yöneticilerinin Psikolojik İyi Olma ve Örgütsel Vatandaşlık Davranışları Arasındaki İlişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mevlana Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Diener, E., & Diener, C. (1996). *Most People are Happy*. *Psychological Science*, 7, 181-185.
- Diener, E. ve Emmons, R.A. ve Larsen, R.J. ve Griffin, S. (1985). *The Satisfaction with Life Scale*. *Journal of Personality Assessment*. 49: 71-75.
- Diener, E. (1984). *Subjective Well-being*. *Psychological Bulletin*, 95 (3): 542-575.
- Diener, E., Lucas, R. E., & Oishi, S. (2002). Subjective well-being: The science of happiness and life satisfaction. In C. R. Snyder, & S. J. Lopez (Eds.), *The handbook of positive psychology* (pp. 63-73). New York: Oxford University Press.
- Diener, E. & Seligman, M. E. P. (2002). Very happy people. *Psychological Science*, 13, 81-84.
- Diener, E. ve Suh, E.M. ve Lucas, R.E. ve Smith, H.L. (1999). Subjective Well-Being: Three Decades of Progress. *Psychological Bulletin*. 125 (2): 276-302.

- Duba, J. D., Hughey, A. W., Lara, T., & Burke, M. G. (2012). Areas of Marital Dissatisfaction Among Long-Term Couples. *Adultspan Journal*, 11 (1): 39-54.
- Düzgün, G. (2009). Evli Kişilerde Depresyon, İlişkiye İlişkin İnanç, Kendini Ayarlama Düzeyinin Evlilik Uyumu ile İlişkisi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara.
- Erbek E, Beştepe E, Akar H, Alpkan RL, Eradamlar N. (2005). *Cinsellik ve Çift Uyumu: Üç Grup Evli Çiftte Karşılaştırmalı Bir Çalışma*. *Düşünen Adam* 18 (2): 72-81.
- Erdoğan, S. (2007). *Evlilik Uyumu İle Psikiyatrik Rahatsızlıklar, Bağlanma Stilleri Ve Mizaç Ve Karakter Özellikleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi*. Gazi Üniversitesi. Uzmanlık Tezi. Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı, Ankara.
- Feeney, J.A., Hohaus, L., Noller, P. A., (2001). *Becoming Parents; Exploring the Bonds Between Mothers, fathers, and Their Infants*. USA: Cambridge University Press.
- Fışıoğlu, H. (1992), *Lisans Üstü Öğrencilerinin Evlilik Uyumu*. *Psikoloji Dergisi*, 7 (28): 16-23.
- Fışıoğlu, H. (2001). *Consanguineous Marriage And Marital Adjustment In Turkey*. *The Family Journal: Counseling and Therapy For Couples and Families*, 9 (2): 215-222.
- Fidaner, H. (1995). *Ruh Sağlığı Hizmetlerinde Aileye Yaklaşım*. İzmir: Sevdî Matbaacılık Ltd.
- Fidanoğlu, O. (2006). *Evlilik Uyumu, Mizah Tarzı Ve Kaygı Düzeyi Arasındaki İlişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Fidanoğlu, O. (2007). *Evlilik Uyumu ile Eşlerin Somatizasyon Düzeyleri Arasındaki İlişki ve Diğer Sosyodemografik Değişkenler Açısından Karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- Forgeard, M. J. C., Jayawickreme, E., Kern, M., & Seligman, M. E. P. (2011). Doing the Right Thing: Measuring Wellbeing for Public Policy. *International Journal of Wellbeing*, 1, 79-106.
- Fowers, BJ; Applegate, B; Olson, DH and Pomerantz, B (1994). *Marital Conventionalization as a Measure of Marital Satisfaction: A Confirmatory Factor Analysis*. *Journal of Family Psychology*, 8: 98-103.
- Freeston, M.H.,& Plechaty, M. (1997). *Reconsideration of the Locke- Wallace Marital Adjustment Test: Is it still relevant for the 1990's?* *Psychological Reports*, 81, 419-434
- Frude, N. (1991). *Understanding Family Problems*. Chishester: John Wiley and Sons.
- Galin, K., Brommer, B. (1996). *Family Communication*. USA: Harper Collins College Publishers.
- Gediksiz, E. (2013). *Alçakgönüllülük ile Psikolojik İyi Olma Arasındaki İlişkinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Gladding, S.T. (1998). *Family Therapy*. History, Theory and Practise. Second Edition, Merrill Prentice Hall.
- Glenn, N.D. (1975). *The Contribution Of Marriage To The Psychological Well-Being Of Males And Females*. *Journal of Marriage and the Family*, 37 (3), 594-600.
- Gove W., R., Briggs-Style, C. ve Hughes, M. (1990). *The Effect of Marriage on Wellbeing of Adult*. *Journal of Family Issues*.11 (1), 4-35.
- Gove, W. R., Hughes, M. & Briggs-Style, C. (1983). *Does Marriage Have Positive Effects On The Psychological Well-Being Of The Individual?* *Journal of Health and Social Behaviour*, 24, 122-131.
- Gül, G. (2016). *Evlilik Biçimleri Açısından Evlilik Uyumu, İlişkilerde Yükleme Tarzları Ve Psikolojik Dayanıklılık Değişkenlerinin İncelenmesi*. Beykent Üniversitesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul.
- Gülerce, A. (1996). *Türkiyede Ailelerin Psikolojik Örüntüleri*. İstanbul: Boğaziçi. (s,4).

- Gümüş, I. (2015). *Evlü Bireylerde Bağışlama, Tekrarlayıcı Düşünme Düzeyi İle Ruh Sağığı Ve Evlilik Uyumu Arasındaki İlişiler*. Ankara Üniversitesi. Yüksek Lisans Tezi.
- Gündüz- Hoşgör, A., & Smits, J. (2002). *Intermarriage Between Turks and Kurds in Contemporary Turkey: Inter- Ethnic Relations in an Urbanizing Environment*. *European Sociological Review*, 18 (4): 417-432.
- Güneş, F. (2011). *Aile, Evlilik, Akrabalık, Hane*. A. ed: Kasapoğlu, & N. Karkıner içinde, *Aile Sosyolojisi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi Yayınları (s. 29-43).
- Gürsoy, F. Ç. (2004). *Kaygı Ve Demografik Degiskenlerin Evlilik Uyumu İle İlişkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Güven, N. (2005), *İlişilerle İlgili Bilişsel Çarpıtmalar Ve Evlilikte Problem Çözme Becerilerinin Evlilik Doyumu İle İlişkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Güven, N., & Sevim, S. A. (2007). *İlişilerle İlgili Bilişsel Çarpıtmalar Ve Algılarına Problem Çözme Becerilerinin Evlilik Doyumunu Yordama Gücü*. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3 (28), 49-61.
- Hawkins, D.N. (2005). *Unhappily Ever After: Effects of Long Term, Low Quality Marriages on Well-being*. *Social Forces*, 84 (1): 445- 465.
- Hamamcı, Z. (2005). *Dysfunctional Relationship Beliefs in Marital Satisfaction and Adjustment*. *Social Behavior and Personality*, 33 (4): 313-328.
- Heaton, T.B. ve Albrecht, S. L. (1991). *Stable unhappy marriages*, *Journal of Marriage and the Family*. 53 (55): 747-758.
- Holt-Lunstad, J., Birmingham, W. And Jones, B.Q. (2008). *Is There Something Unique about Marriage? The Relative Impact of Marital Status, Relationship Quality, and Network Social Support on Ambulatory Blood Pressure and Mental Health”* *Annals of Behavioral Medicine*. 35 (2): 239-244.
- Hori, M. (2010). *Gender Differences and Cultural Contexts: Psychological Well-Being in Crossnational Perspective*. Unpublished Doctoral Thesis. Louisiana State University, Louisiana, USA.

- Hoşgör, E. (2013). *Evli Çiftlerin Öfke İfade Tarzları ve Evlilik Uyumunun İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir
- Hunt, R.A. (1978). *The effect of item weighting on the Locke-Wallace Marital Adjustment Scale*. Journal of Marriage and Family, 40, 249-256.
- İlbars, Z. (1975). *Aile Akrabalık İlişkileri ve Değişmeler üzerine Bir Araştırma*. Antropoloji Dergisi, D.T.C.F. Yayıncılık. Ankara.
- İşgör, İ. Y. (2017). *Üniversite Öğrencilerinin Muhafazakâr Yaşam Tarzları ile Psikolojik İyi Oluşlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 6 (1): 494-508.
- Jose, O., & Alfons, V. (2007). *Do demographics affect marital satisfaction?* Journal of Sex & Marital Therapy, 33, 73-85.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2007). *Family Self and Human Development Across Cultures: Theory and Applications*. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Kalkan, M. (2002). *Evlilik İlişisini Geliştirme Programının, Evlilerin Evlilik Uyum Düzeyine Etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Samsun: On dokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kaplan, G. A., Shema, S. J., & Leite, M. C. (2008). *Socioeconomic Determinants Of Psychological Well-Being: The Role Of Income, Income Change, And Income Sources During The Course Of 29 Years*. Annals of Epidemiology, 18 (7): 531-537.
- Karabeyeser, M. (2013). *Üniversite Öğrencilerinin Anne-Baba Tutumları ve Stresli Yaşam Olaylarına göre Psikolojik İyi Oluşu*. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Karaburç, G.C. (2017). *Evli Bireylerin Problemlerini İnternet Kullanımı, Evlilik Uyumunu, Eş Tükenmişliği ve Temel Psikolojik İhtiyaçlarının Karşılama Düzeylerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.
- Karadağ, G. (2009). *Engelli Çocuğa Sahip Annelerin Yaşadıkları Güçlükler İle Aileden Algıladıkları Sosyal Destek Ve Umutsuzluk Düzeyleri*. TAF Preventive Medicine Bulletin, 8 (4): 315-322.
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* Ankara: Nobel.

- Kaya, N. (2017). Kırsal ve Kentsel Alanda Yaşayan Evli Kadınların Evlilik Uyumu, Evlilik Doyumu ve İlişkilerde Mutluluk Düzeylerinin Karşılaştırılması ve İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Keyes, C. L. M., & Haidt, J. (2003). *Flourishing: Positive Psychology and The Lifewell-lived*. Washington DC: American Psychological Association.
- Keyes, C. L., Shmotkin, D., & Ryff, C. (2002). Optimizing well-being: The empirical encounter of two traditions. *Journal of Personality and Social Psychology*, 82, 1007-1022.
- Kılıç, E. (2009). *Aile Terapileri. Psikoterapi Yöntemleri*. S.s (229-271). Ankara: Hekimler Yayın Birliği.
- Kırdök (2017), Eşlerin Evlilik Uyumu ile Somatizasyon Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi.
- Kim, H. K. & McKenry, P. C. (2002). The relationship between marriage and psychological well-being: A longitudinal analysis. *Journal of Family Issues*, 23, 885-911.
- Kim, J.E ve Moen, P. (2002). *Retirement Transitions, Gender and Psychological Wellbeing: A Life–Course Ecological Model*. *Journal of Gerontology*. Psychological Science, 57B, 212-222.
- Korkut Y. ve Şendil, G. (2008). *Evli Çiftlerdeki Çift Uyumu ve Evlilik Çatışmasının Demografik Özellikler Açısından İncelenmesi*. *Türk Psikiyatri Dizini*, 28, 15-34.
- Kozma, A., Stones, M. J., & McNeil, J. K. (1991). *Psychological well-being in later life*. Toronto: Butterworths Canada.
- Kublay, D. (2013). *Evlilik Uyumu: Değer Tercihleri Ve Öznel Mutluluk Açısından İncelenmesi*. Karadeniz Teknik Üniversitesi. Yüksek Lisans tezi. Trabzon.
- Kuyumcu, B., & Güven, M. (2012). *Türk ve İngiliz Üniversite Öğrencilerinin Duygularını Fark Etmeleri ve İfade Etmeleri ile Psikolojik İyi Oluşları Arasındaki İlişki*. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32 (3): 589-607.
- Lange, A., Hart., O. V. (1983). *Directive Family Therapy*. USA: Brunner/Mazel Publishers.

- Larson, JH ve Holman, TB. (2002). *Predictors of Marital Quality and Stability*. Family Relations 43 (2): 228-237.
- Lyubomirsky, S. (2001). *Why are Some People Happier Than Others?: The Role of Cognitive and Motivational Process in Well Being*. American Psychologist. 56 (3): 239-324.
- Mc Goldrick, monica; Carter, Elizabeth (1982). *Family Life Cycle*. In E Walsh (ed.). Normal Family Process USA: The Guilford Press.
- Moe, K. (2012). Doctor of Philosophy. *Factors Influencing Women's Psychological Well-Being within A Positive Functioning Framework*. College of Education, Kentucky, University of Kentucky.
- Noller, P. (Ed.) (2002). *Understanding marriage: Developments in the study of couple interaction*. New York: Cambridge University Press, 1-5.
- Nunes, N. A. (2008). *Marital Problems And Marital Satisfaction: An Examination Of Brazilian Sample*. Master of Science, School of Family Life, Brigham Young University.
- Ozankaya, Ö. (1979). *Toplumbilimine Giriş*. Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayını.
- Ödemiş, H. (2008). *İlköğretim Öğretmenlerinin İş Tatminleri ile Evlilik Uyumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özbek, M. (2016). *Evli Bireylerde Yaşam Doymu ve psikolojik İyi Oluşlarının Çeşitli Değişkenlerle İncelenmesi*. Nişantaşı Üniversitesi. Yüksek Lisans Tezi.
- Özdemir, Y. ve Koruklu, N. (2011). *Üniversite Öğrencilerinde Değerler ve Mutluluk Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Y.Y.Ü. Eğitim Bilimleri Dergisi, 8 (1): 190-210.
- Özen, Y. (2010). *Kişisel Sorumluluk Bağlamında Öznel ve Psikolojik İyi Oluş*. Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi, 4, 46–58.
- Özer M, Karabulut ÖÖ. (2003) Yaşlılarda Yaşam Doymu. *Geriatri*, 6: 72-74.
- Özgüven, İ.E. (2000). *Evlilik ve Aile Terapisi*. Ankara: PDREM Yayınları.
- Özgüven, İ.E. (2001). *Ailede İletişim ve Yaşam*. Ankara: Psikolojik Danışma Rehberlik ve Eğitim Merkezi Yayını.

- Özgüven, İ.E. (2009). *Evlilik ve Aile Terapisi*. PDREM Yayınları, Ankara.
- Özüğurlu, K. (1985). *Evlilik Raporu*. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Proulx, C.M., Helms, H.M. ve Buehler, C. (2007). *Marital Quality and Personal Wellbeing: A Meta-analysis*. Journal of Marriage and Family, 69, 576-593.
- Rhoden, J.L. (2003). *Marital Cohesion, Flexibility, And Communication In The Marriages Of Nontraditional And Traditional Women*. The Family Journal, 11 (3), 248-256.
- Ryan, R. M.,& Deci, E. L. (2001). On Happiness and Human Potentials: A Review of Research on Hedonic and Eudaimonic Well-being. Annual Review of Psychology. 52, 141-166.
- Ryff, C. D. (1989a). Happiness is everything, or is it? Explorations on the meaning of psychological well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*. 57 (6): 1069- 1081.
- Ryff, C. D. (1995). Psychological well-being in adult life. *Current Directions in Psychological Science*. 4 (4): 99-104.
- Ryff, C. D. (2014). Psychological well-being revisited: Advances in the science and practice of eudaimonia. *Psychotherapy and Psychosomatics*. 83 (1): 10-28.
- Ryff , C. D.,& Keyes, C. L. M. (1995). The structure of psychological well-being revisited. *Journal of Personality and Social Psychology*, 69, 719-727.
- Ryff, C. D.,& Singer, B. H. (2008). *Know Thyself and Become What You Are: A Eudaimonic Approach to Psychological Well-Being*. Journal of Happiness Studies (9): 13-39.
- Sachau, D.A. (2007) *Resurrecting the Motivation Hygiene Theory: Herzberg and the Positive Psychology Movement*. Human Resource Development Review. 6:377-393.
- Sancaktar, N. (2016). *Yeni Evlenen Ve Uzun Süredir Evli Olan Çiftlerin Evlilikte Problem Çözme Becerisi Düzeylerinin Öznel İyi Oluş Ve Evlilik Doyumu Düzeyleri İle İlişkinin İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- Satir, V. (2001). *İnsan Yaratmak*. (çev S. Yeniçeri). İstanbul: Beyaz Yayınları.
- Sardoğan, M.E., ve Karahan, T.M. (2005). *The Effect of Human Relation Skill Training Program for Married Couples on the Level of Marital Adjustment of married 147 Couples*. Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences, 38 (2): 89-10.
- Scheidler, J. A. (2008). *Effects Of Perceived Stress And Perceived Social Support On Marital Satisfaction İndoctoral Students*. Doctoral dissertation, Walden University, Washington, USA.
- Schumm, W.R. ,Webb, F.J. ,Bollman, SR (1998) . *Gender and Marital Satisfaction: DataFrom the National Survey of Families and Households*. Psychological Reports, 83 (1): 319-327.
- Segrin, C., Hanzal, A., Donnerstein, C., Taylor, M., & Domschke, T. J. (2007). *Social Skills, Psychological Well-Being, And The Mediating Role Of Perceived Stress*. Anxiety, Stress, and Coping, 20 (3): 321-329.
- Seligman, M.,& Chikzentmihalyi, M. (2000). Positive psychology: An introduction. *American Psychologist*, 55, 5-14.
- Sezen, L. (2005). *Türkiye'de Evlenme Biçimleri*. A.Ü Türkiyat Araştırmaları Estitüsü Dergisi, Prof. Dr. Şinasi Tekin Özel Sayısı, 185-195.
- Sezer, Ö. (2005). *Kadınların Uyum Düzeylerinin Bazı Degiskenler Açısından İncelenmesi*.*Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3 (23): 87-98.
- Sezer, Ü. (2004).*Aile Yapısı ve İlişkileri*. Eskişehir Anadolu Üniversitesi.
- Softa, K.H., Karaahmetoğulları, U.G., Erdoğan, O., Yavuz, S. (2015). *Yaşlılarda Yaşam Doyumunu Etkileyen Bazı Faktörlerin İncelenmesi*. Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi, 1, 12-21.
- Springer, K. W.,& Hauser, R. M. (2006). *An Assessment of the Construct Validity of Ryff's Scales of Psychological Well-being: Method, Mode, and Measurement Effects*. Social Science Research, 35, 1080–1102.
- Stack, S,& Eshleman, J.R. (1998), Marital status and happiness: A 17- Nation study. *Journal of Marriage & The Family*. 60 (2): 527-537.
- Sternberg, R.J. ve Hojjat, M. (1997). *Satisfaction İn Close Relationships*. New York: Guilford Press.

- Stull, D. E. (1987). Conceptualization and measurement of well-being: Implications for policy evaluation. In E. F. Borgatta, & R. J. F. Montgomery (Eds.), *Critical issues in aging policy* (pp. 55-90). Newbury Park, CA: Sage.
- Şahin, M. (2013), *Affedicilik ile Psikolojik İyi Olma Arasındaki İlişkinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Şendil, G.,& Korkut, Y. (2012). *Evli Çiftlerde Çift Uyumu Ve Evlilik Çatışmasının Demografik Özellikler Açısından İncelenmesi*. İstanbul Üniversitesi.
- Şener, A. (2002). *Ailede Eşler Arası Uyuma Etki Eden Faktörlerin Araştırılması*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Şengül, S. ve Baykan, H. (2013). *Zihinsel Engelli Çocukların Annelerinde Depresyon, Anksiyete Ve Stresle Başa Çıkma Tutumları*. *Kocatepe Tıp Dergisi*, 14 (1): 30-39.
- Tatlıoğlu, K. (2015). *Üniversite Öğrencilerinin Aylık Gelir Düzeyleri İle Psikolojik İyi Oluşları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Bingöl Üniversitesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 14 (55): 1-15.
- Temeloğlu, E. (2014). *Çiftlerden Birisi Eksen I Tanısı Almış Evli Bireylerin Evlilik Uyumlarının, Patolojiye Dair Atıfları, Kontrol Odakları ve Baş Etme Yolları Açısından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı Klinik Psikoloji Programı, İstanbul.
- Terman, L. M, Buttenwieser P., Ferguson L.W., Johnson W.B, and Wilson D.P. (1938). *Psychological Factors In Marital Happiness*. McGraw-Hill, New York.
- Tezer, E. (1996). *Evlilik İlişkisinden Sağlanan Doyum: Evlilik Yaşamı Ölçeği*. *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2 (7).
- Timur, M. S. (2008). *Boşanma Sürecinde Olan Ve Olmayan Evli Bireylerin Psikolojik İyi Oluş Düzeylerini Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Ankara.

- Topuz, C. (2013). *Üniversite Öğrencilerinde Özgeciliğin Öznel İyi Oluş ve Psikolojik İyi Oluş ile İlişkinin İncelenmesi*. Fatih Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı, Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- TÜİK, (2007) *Evlenme İstatistikleri*. Ankara: T.C. Türkiye İstatistik Kurumu.
- TÜİK, (2013). Yaşam Memnuniyeti Araştırması. İnternet'ten 18.04.2014 tarihinde alınmıştır.
<http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=16052>.
- Tutarel-Kışlak, Ş. (1997). *Evlilik Uyumu ile Nedensellik ve Sorumluluk Yüklemeleri Arasındaki İlişkiler*. Türk Psikoloji Dergisi, 12 (40), 55-64.
- Tutarel-Kışlak, Ş. (1999). *Evlilikte Uyum Ölçeğinin Güvenirlilik Ve Geçerlik Çalışması*. 3P Dergisi, 7 (1):50-57.
- Tutarel-Kışlak, Ş., ve Çabukça, F. (2002). *Empati ve Demografik Değişkenlerin Evlilik Uyumu ile İlişkisi*. Aile ve Toplum Eğitim Kültür ve Araştırma Dergisi, 2 (5): 32-38.
- Tümlü GÜ, Receptoğlu E. (2013). *Üniversite Akademik Personelinin Psikolojik Dayanıklılık ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişki*. Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, 3: 205-213.
- Tütüncü, M. (2011). *Yönetici ve Çalışanların Psikolojik İyi Olma ve Stres Düzeyleri Açısından Karşılaştırılması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Türk Medeni Kanunu, 2001, Kanun No. 4721, Kabul Tarihi: 22.11.2001.
<https://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k4721.html> 15.10.2017 (Erişim Tarihi: 29.01.2019).
- Uçar, E. (2018). *Psikolojik İyi Oluş Yordayıcısı Olarak Dindarlık, Evlilik Doyumu, Problem Çözme*. İstanbul Ticaret Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi.
- Saxton L. (1982) *Marriage The Nature of Marriage, The Individual, Marriage, and the Family*. Üçüncü Baskı. Wadsworth Publishing Company Belmont, California A Division of Wadsworth, Inc. S: 216-224.
- Vallerand, R. J. (2012). *The Role of Passion in Sustainable Psychological Wellbeing*. Psychology of Well-Being Theory, Research and Practice, 2.

- White, Jenny B. (2003). *Para ile Akraba*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Whitson, S. & El-Sheikh, M (2003). Marital conflict and health: Processes and protective factors, *Aggression and Violent Behavior*. 8 (3): 83-312.
- Wilkie, J.R. ve Ferree, M.M. (1998). *Gender And Forress: Marital Satisfaction In Two Earner Couples*. *Journal of Marriage and Family*, 60 (3): 577-595.
- Wood, V., Wylie, M. L., & Sheator, B. (1969). An analysis of a short self-report measure of life satisfaction: Correlation with rater judgments. *Journal of Gerontology*, 24, 465-469.
- WHO -World Health Organization (2011a). Health Topics: Mental Health. http://www.who.int/topics/mental_health/en/.
- Yaşar, F. (2009). *İlköğretime Devam Eden Öğrencilerin Anne-Çocuk İlişisini Kabul Verdedici Algılama Düzeyinin Annenin Evlilik Doyumu Ve Evlilik Uyumunu Düzeyiyle İlişkisi*. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi.
- Yavuz, O. (2015). *Evlilikte Problem Çözme Becerisi Ve Evlilik Doyumunun Bilim Sanat Merkezinde Çocuğu Olan Ve Olmayan Ebeveynler Açısından Karşılaştırılması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fatih Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Yavuzer, H., Gazioğlu, İ.E.A. (2009). *Evlilik Okulu Projesi*. H. Yavuzer (ed). *Evlilik Okulu: Evlilikte Kişilerarası İlişkiler ve İletişim Becerileri* (9-19). İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Yavuzer, H. (2003). *Evlilik Okulu, Evlilikte Kişilerarası İlişkiler ve İletişim Becerileri*. İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Yazıcıoğlu, Y. Ve Erdoğan, S. (2004) *Spss Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Yeşiltepe, S., S. (2011). *Öğretmenlerin Evlilik Uyumlarının Psikolojik İyi Oluş ve Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Çukurova Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi.
- Yeşiltepe, S. S., & Çelik, M. (2014). *Öğretmenlerin Evlilik Uyumlarının Psikolojik İyi Olma ve Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. *İlköğretim Online*. 13 (3): 992- 1013.

- Yıldırım, Ğ. (1993). *Farklı Sosyo-Ekonomik Düzeydeki Evli Bireylerin Uyum Düzeyleri*. Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 1 (4): 23-28.
- Yıldırım, İ. (1993).*Evli Bireylerin Uyum Düzeyleri*. Psikiyatri, Psikoloji ve Psikofarmakoloji Dergisi, 1 (3), 249-257.
- Yıldız, Y., 2012, İlişkiye İlişkin İnançların Evlilik Uyumunu Yordaması, Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Yılmaz, A. (2001). *Eşler Arasındaki Uyum: Kuramsal Yaklaşımlar ve Görgül Çalışmalar*. Aile ve Toplum, 4, 49-58.
- Yılmazçoban, M. (2008b). *Flört ve Görücü Usulü Evliliklerde Psiko-Sosyal Özelliklerin Etkisi "Demirci Örneği"*. Sakarya: T.C. Sakarya Üniversitesi,Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Zainah, A. Z., Nasir, R., Hashim, R. S., & Yusof, N. M. (2012). *Effects Of Demographic Variables On Marital Satisfaction*. Asian Social Science, 8 (9): 46.

EKLER

EK 1: Aydınlatılmış Onam Formu

Sayın Katılımcı,

Bu çalışma Yakın Doğu Üniversitesi Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Bitirme tezi kapsamında değerlendirilecektir. Çalışmanın amacı evlilik uyumunun psikolojik iyi oluş üzerine bir etkisi olup olmadığını incelemektir.

Araştırma bir demografik bilgi formu ve 2 ölçekten oluşmaktadır. Ortalam uygulama süresi 15-20 dakikadır. Uygulamada kesinlikle isim yazılmayacağı verdiğiniz bilgiler sadece uygulayıcı tarafından değerlendirilecek ve kimseyle paylaşılmayacaktır.

Araştırmaya katılım gönüllülük esasına dayanmaktadır. Araştırma sonuçları istenildiği takdirde e-mail yoluyla sizinle paylaşılacaktır. Katkılarınızdan dolayı şimdiden teşekkürler.

Uzm. Psk. Gamze
YÜCEL

Yukarıda bahsedilen araştırmaya kendi isteğimle katıldığımı beyan ederim.

İsim:

İmza:

EK 2: Demografik Bilgi Formu

Cinsiyetiniz: Kadın Erkek

Yaşınız: 25 yaş altı
 25 yaş -34 yaş 11 ay arası
 35 yaş - 49 yaş 11 ay arası
 50 yaş ve üzeri

Eğitim düzeyiniz: İlkokul
 Ortaokul
 Lise
 Lisans
 Yüksek Lisans
 Doktora ve üzeri

Kaç yıllık evlisiniz: 2 yıldan az
 2-9 yıl 11 ay arası
 10-20 yıl 11 ay arası
 21 yıl ve üzeri

Her iki eş de çalışıyor mu? Ev Hayır

Aylık evinize giren bütçe ne kadardır? 1500 tl'den az
 1500 tl -3999tl arası
 4000 tl -9999tl arası
 10000tl üzeri

Çocuğunuz var mı? Var
 Yok

Bu ifadelerden hangisi size uygun? Görücü usulü evlendim.
 Aşk evliliği yaptım.
 Eşimi evlenmeden önce kısmen tanıyordum

Daha önce psikolojik tedavi aldınız mı? Aldım.
 Almadım.
 Almaya devam ediyorum.

Kronik bir rahatsızlığınız var mı? (var ise nedir).....
 Yok.

Ailenizde kronik bir rahatsızlığı olan var mı? Var (Var ise nedir).....
 Yok.

EK 3: Evlilik Uyumu Ölçeği (örnek 3 madde)**EUÖ**

1. Bu maddede yer alan ölçeği kullanarak, bütün yönleri ile evliliğinizdeki mutluluk düzeyini en iyi temsil ettiğine inandığınız noktayı **daire** içine alınız. Ortadaki 'mutlu' sözcüğü üzerindeki nokta, çoğu kişinin evlilikten duyduğu mutluluk derecesini temsil eder ve ölçek kademeli olarak sol ucunda evliliği çok mutsuz olan küçük bir azınlığı, sağ ucunda ise evliliği çok mutlu küçük bir azınlığı temsil etmektedir.

0 1 2 3 4 5 6

Çok
mutsuz

Mutlu

Çok
mutlu

Aşağıdaki maddelerde verilen konulara ilişkin olarak, siz ve eşiniz arasındaki **anlaşma ya da anlaşmazlık** derecesini yaklaşık olarak belirtiniz. Lütfen her maddeyi değerlendiriniz.

Her zaman zaman anlaşıyoruz	Hemen her zaman anlaşıyoruz	Ara sıra anlaşıyoruz	Sıklıkla anlaşıyoruz	Hemen her zaman anlaşıyoruz	Her zaman anlaşıyoruz
------------------------------------	------------------------------------	-----------------------------	-----------------------------	------------------------------------	------------------------------

2. Aile bütçesini idare etme	()	()	()	()	()	()
-------------------------------------	-----	-----	-----	-----	-----	-----

3. Boş zaman etkinlikleri	()	()	()	()	()	()
----------------------------------	-----	-----	-----	-----	-----	-----

EK 4: Psikolojik İyi oluş Ölçeği (örnek 3 madde)

<p style="text-align: center;">Her bir cümleye katılma ya da katılmama durumunuzu en iyi şekilde gösteren numarayı işaretleyiniz.</p>	Hiç Katılmıyorum	Biraz Katılmıyorum	Çok Az Katılmıyorum	Çok Az Katılıyorum	Bazen Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1. İnsanların çoğu beni sevgi dolu ve şefkatli biri olarak görür.						
2. Bazen etrafımdaki insanlara daha fazla benzemek için düşünce ve davranış tarzımı değiştiririm.						
3. Genellikle yaşadığım durumlardan sorumlu olduğumu hissederim.						

EK 5: Ölçek İzinler

Ynt: ÖLÇEK KULLANIM İZNİ

1 mesaj

sennur tk <sennurkislak@hotmail.com>
Alıcı: Gamze Yücel <gamz.yucel@gmail.com>

22 Mayıs 2018 15:11

Merhaba,

EUÖ'nün makalesi ve ölçek ekte, çalışmanızda kullanabilirsiniz.

Başarılar diliyorum.

Şennur Kışlak

Prof.Dr.Şennur Tutarel Kışlak
Ankara Üniversitesi
DT'CF Psikoloji Bölümü
Klinik Psikoloji Anabilim Dalı
Sıhhiye-Ankara
0312 310 32 80/1401

Gönderen: Gamze Yücel <gamz.yucel@gmail.com>

Gönderildi: 22 Mayıs 2018 Salı 07:43

Kime: sennurkislak@hotmail.com

Konu: ÖLÇEK KULLANIM İZNİ

Merhaba hocam,

Ben Yakın

Doğu Üniversitesi Klinik Psikoloji Yüksek Lisans öğrencisiyim. Bitirme tezimde evli çiftlerin evlilik uyumlarının psikolojik iyi oluşları üzerindeki etkisini çalışmak istiyorum. Onay verirseniz araştırmamda sizin Evlilikte Uyum Ölçeği'nizi kullanmak istiyorum. Çalışmama başlamak için izninizi bekliyorum.

İyi çalışmalar.

Gamze Hoşgören

2 eklenti

 EUÖlçeği.DOC
16K

 EUO Makale.rtf
336K

Re: ÖLÇEK KULLANIM İZNI

1 mesaj

Bulent Baki Telef <bakitelefe@gmail.com>
Alıcı: Gamze Yücel <gamz.yucel@gmail.com>

22 Mayıs 2018 11:20

Merhabalar,

Ekte ölçęęi, geçerliğini ve güvenilirlik çalışmasını gönderiyorum. İyi çalışmalar.

22 Mayıs 2018 10:46 tarihinde Gamze Yücel <gamz.yucel@gmail.com> yazdı:

Merhaba hocam,

Ben Yakın Doğu Üniversitesi Klinik

Psikoloji Yüksek Lisans öğrencisiyim. Bitirme tezimde evli çiftlerin evlilik uyumlarının psikolojik iyi oluşları üzerindeki etkisini çalışmak istiyorum. Onay vererseniz araştırmamda sizin Türkçe'ye uyarlama çalışması yaptığınız Psikolojik İyi Oluş Ölçeği'nizi kullanmak istiyorum. Çalışmaya başlamak için izninizi bekliyorum.

İyi çalışmalar.

Gamze Hoşğören

--

PhD. Bülent Baki TELEF,

Positive Psychological Counseling and Guidance Center, Turkey.

2 eklenti

 Psikolojik İyi Oluş Ölçeği, Geçerlik ve Güvenirliği.doc
44K

 Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Türkçeye uyarlama geçerlik ve güvenilirlik çalışması.pdf
843K

ÖZGEÇMİŞ

Mart 1990'da Balıkesir'de dünyaya geldi. İlkokul eğitimini Atatürk İlköğretim Okulu'nda, lise eğitimini Atatürk Anadolu Lisesi'nde tamamladı. Ege Üniversitesi Psikoloji Bölümü'ne derece ile girmiş 2008-2012 yılları arasında lisans eğitimini tamamlamıştır. 2012 yılında Ege Üniversitesi Aile Danışmanlığı Yüksek Lisansı programını kazanmış 2014 yılında Aile Danışmanlığı Yüksek Lisans Programını başarıyla tamamlamıştır. 2014 yılında Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü'ne atanmış ve halen Çanakkale ilinde görev yapmaktadır. Son olarak 2017-2019 yılları arasında Yakın Doğu Üniversitesi Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Programını tamamlamıştır.

Gamze YÜCEL

İNTİHAL RAPORU

TEZ

ORIJİNALLIK RAPORU

%6

BENZERLİK ENDEKSİ

%9

İNTERNET
KAYNAKLARI

%4

YAYINLAR

%4

ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	katalog.ticaret.edu.tr İnternet Kaynağı	%2
2	phpderslerim.com İnternet Kaynağı	%1
3	www.scribd.com İnternet Kaynağı	%1
4	Submitted to Ankara University Öğrenci Ödevi	%1
5	tez.yok.gov.tr İnternet Kaynağı	%1
6	Submitted to Kirikkale University Öğrenci Ödevi	%1
7	ilkogretim-online.org.tr İnternet Kaynağı	%1

Alıntıları çıkart

Kapat

Eşleşmeleri çıkar

< %1

ETİK KURUL RAPORU

27.08.2018

Sayın Gamze YÜCEL

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na yapmış olduğunuz YDÜ/SB/2018/203 proje numaralı ve “**Evli Çiftlerin Evlilik Uyumlarının Psikolojik İyi Oluşları Arasındaki İlişki**” başlıklı proje önerisi kurulumuzca değerlendirilmiş olup, etik olarak uygun bulunmuştur. Bu yazı ile birlikte, başvuru formunuzda belirttiğiniz bilgilerin dışına çıkmamak suretiyle araştırmaya başlayabilirsiniz.

Doçent Doktor Direnç Kano

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Raportörü

Not: Eğer bir kuruma resmi bir kabul yazısı sunmak istiyorsanız, Yakın Doğu Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na bu yazı ile başvurup, kurulun başkanının imzasını taşıyan resmi bir yazı temin edebilirsiniz.